

משה בירנבוים

נ"ו"ג לקוה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ועכ"א

מליזענסק

עיה"ק טבריא תובב"א

בעוה"ש"ת

פרשת תזריע - מלורע

וביום השביעי ימוול בשר ערכתו (יב, ג).

כאשר כיבדו את רבינו החת"ם בנשיאות ארץ ישראל, שלחו לו נושם בנותנה, חתיכה מן העץ המיוחס שתחתיו נשענו המלאכים אצל אברהם אבינו, והוא נתנו לאומן, יחד עם האיזמול שכול בו רבו הקדושי רבי נתן אדלער, כדי שיעשה מעץ זה בית יד לאיזמול זה שהיה משובץ מכסף טהור. על איזמול זה היה חקוק: "יהנה שלושה מלאכים נייגבים עליי". פעם אגור רבינו, כי נאז החל להשתמש באיזמול זה, לא אירע לו שום תקלה בהימולו את בני ישראל

[ספרא דמלכא" פרק נ"א - אוצר אמרות החת"ם מנחת מחרש"י גנץ שליט"א].

***

סיפר הגאון החסיד רבי אלחנן הלפרין זצ"ל: "שמעתי מאחד מנכדי החת"ם סופר, שפעם היה גר יצחק אשר לא הצליחו לעצור את דם ברית מולתו, והיה בסכנה גדולה, ומוזה היתה יכולה להגרם רעה לכל יהודי המחוז, כאשר הנכרים יעלילו על היהודים עלילות, שכן גם עצם הגרות היתה נגד חוקיהם.

"באו להוועץ ברבינו. בלית ברירה, יעץ רבינו לגר ולמוחל שיקחו ספינה לזוט בנהר, ויטביעו את עצמם, בכדי להציל את הכלל. שניהם קיבלו על עצמם את הפסק לעשות כן. אך בטרם עשו זאת, נתגלה להם זקן אחד ודחק בהם לגלות לו את כוונתם, עד שהוכרחו לגלות לו. נתן להם הזקן תרופה להעמיד הדם, והגר נתרפא.

"כשסיפרו זאת לרבינו, אמר, שבשכר נוסירות הנפש זכו שאליהו הנביא מלאך הברית התגלה עליהם, ונתן להם את התרופה הזאת." [ספרא דמלכא" - אוצר אמרות החת"ם מנחת מחרש"י גנץ שליט"א, בהוצאת עוז וחדר, פרק נ"א].

***

שוב היה מועשה דומה, באחד מרבי הקהילות הסמוכות לפרעשבורג שקיבל על עצמו לגייר גוי אשר היה מוכח מותו כמותו שכונתו לישנים וכי הוא מוכן לקבל על עצמו באמות ובתמים עול תורה ומצוות.

הנה, מיד לאחר המילה חלה במחלה קשה, עד שהרופאים התייאשו מרפואתו, והיתה סכנה גדולה מרחפת על תושבי האיזור כולו. הרב היה אובד עצות, ונסע לרבינו לבקש את עזרתו. גער בו רבינו, היאך הרהיב עוז בנפשו למול אדם מבוגר מוביל נסיון רב בכך, ואמר לו כי אין ברירה אחרת צריכים הם למסור את נפשם, למען הציל את הציבור כולו מן הסכנה. רבינו יעץ לו לקחת את החולה האנוש בעגלה, באמתלא שהם נוסעים לרופא גדול בעיר אחרת, ויסעו עליה הרב והמוחל, וכשיגיעו קרוב לנהר דנובה, יסיעו את העגלה אל תוך המים, והם יעלו לכפרה עבור הכלל כולו.

קיבלו השלושה את הדבר על עצמם, קידשו את עצמם בסילודין למסור נפשם על קדושת השם, ויצאו לדרך כאשר גזר עליהם רבינו. אפס כי סמוך לנהר הבחינו באדם אחד שעמד באמצע הדרך ועצר את העגלה ושאל אותם לאן הם נוסעים? השיבו לו הרב דברים כהויתם. נענה הלה: "בטלנים, יש לי מעט מים בעלוחית. שימו מעט מהמים הללו על מקום המוכה, ומיד יתרפא".

ואכן כן עשו, ונתרפא החולה וחזר לביתו בריא כשאר כל אדם. לאחר זמן בהיר להם רבינו, שלא היתה ברירה אלא להזעיק את אליהו הנביא בעצמו, שיחיש רפואה לנימול, ובזכות שקיבלו על עצמם נוסירות נפש עבור כלל ישראל, זכו שיתגלה להם אליהו הנביא בכבודו ובעצמו

[ספרא דמלכא" - אוצר אמרות החת"ם מנחת מחרש"י גנץ שליט"א, בהוצאת עוז וחדר].

***

מילה מאריכה ימים

רופא נכרי אחד טען בפני רבינו, שכל המצוות שבתורה צודקים וישרים, ורק מצוות מילה מחלישה, לדעתו, את התינוק הרך... השיב לו רבינו: "הגד לי האמות, היכן יש יותר מקרים של מיתה לפני גיל שבעים, אצל

וידבר ה' אל משה לאמר (יב, א).

באתי להתבונן הנה מה דקשיא לי בכל התורה כולה בכל מקום שנאמר לאמר, הוא לאמר לזולת, והנה אעפ"כ יקשה כיון שנאמר אח"כ דבר אל בני ישראל למה לי לאמר.

והנה רז"ל דרשו מכאן שכל האומר דבר לחצירו הוא צבל יאמר עד שיאמר לו אמור. והנה יש להתבונן בדבריהם דזה היה נשמע מדבר אל בני ישראל, דאי לאו לאשמועינן הך דינא למה לי דבר אל בני ישראל, בודאי כל התורה כולה לישראל מורשה קהלת יעקב. ונ"ל דאי לאו הלאמה, הוה אמינא דדבר אל בני ישראל כריך לגופא כי היכי דלא נימא דנתגלה הדבר למשה צביל כל ישראל, והתלמידי חכמים שצבל דור יוצאו זה מכללי התורה כמו שנתגלה למשה אפילו מה שתלמיד ותיק עמיד לחדש [ירושלמי פאה פ"ג ה"ד] ומשה לא גילה כל אלה עד עתה זמן התלמיד חכם שהוא חלקו בתורה ויגלה הדבר על ידי משה שהוא צחינת הדעת שצאמו התלמיד חכם וכמו שכתבתי לעיל צפרשת תשא, והוצרך לומר דבר אל בני ישראל שיאמר הדבר כעת צפירוש לכל עדת בני ישראל, וא"כ דבר אל בני ישראל צריכא לגופא, ע"כ אשמועינן צחינת לאמר הדין הנ"ל, נ"ל. (אגרא דמלכא)

***

וביום השביעי ימוול בשר ערכתו (יב, ג).

אמר הרה"ק הפני מנחם מגור זי"ע (סוף תשנ"ג) ציוס השמיני ימוול צשר ערלתו, ערלת הצשר מלין ציוס השמיני צלצד, אולם את ערלת הלב, ומלחם את ערלת צלצכס, יש למול כל ימי חייו.

(גידול תורה)

***

כשהיה האמרי אמת ילד קטן, פנה פעם אביו השפת אמת לשארו הצדיק רבי פינטשע הרב מפילץ, ובקשו שיקחהו יחד עם אחיו הקטן רבי משה בעלאל אל יהודי פלוגי בוורשה (ונקב בשמו) שיברך אותם. עשה רבי פינטשע כפי שנתבקש ויצא עם הילדים לוורשה, חיפש את היהודי, שחשבו בלבו לצדיק מפורסם, אך רק לאחר חקירות ודרישות גילהו. לגודל פליאתו היה נראה כאחד מופשטי עם, טיפוס חנוני ביותר.

התרשם רבי פינטשע שגלה אינו מבין מזה רועים מוננו, עכ"ז מילא את השליחות, ואמר לו: "אף שאינך יודע מאומה, תואיל נא לברך אותם כבקשת אביהם הרבי מגור..."

עשה היהודי כחפצו והרעיף ברכות על ראשם. רבי פינטשע היה נוספק אם אכן אותו יהודי נסתר מלי"ו צדיקים נסתרים, אולם בשובו לגור אמר לו השפת אמת דבר פלא: "אכן הנו איש פשוט ביותר, אלא פעם אחת כשנימול בנו, לא היתה בידו אף פרוטה ליצרכי סעודת הברית, ומכר את כלי כויתו להכין סעודת מנוחה בכסף שקיבל, אחר כך נשאר בעירום ובחוסר כל.

הדבר עשה רושם גדול בשמים, וכי זוטרטא, איש פשוט כמוהו יעשה כזאת! נמנו וגמרו ליתן שכרו גם בעוה"ז, שכל ברכה היוצאת מפיו לא תשוב ריקם, הוא עצמו אינו יודע שניחן בכח סגולי כזה שברכתו מתקיימת. (ראש גולת אריאל ח"א)

***

יהודים או גויים? השיב לו הגוי, כי אכן אצל הגויים מותים יותר לפני גיל שבעים. אמר לו רבינו: "בכך, דע לך כי דבר זה נובע מכוונות כוילה שמחליטה את התאווה, ועל ידי זה מוארכים ימים ושנים; כזה שאין כן אצל הגויים, ריבוי התאווה גורם למיתה קודם הזמן".
פעם אחת, כאשר רבינו התכונן לנסוע לשאוב כוח מומעיני הישועה, ראה על פני תלמידיו שיש בלבם עליו על שעזב אותם ולא יוכלו להנות מווי תורתו, אמר להם:

"כוצינו במסכת כנחות דף כג ע"ב: 'בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עונד ערום, אמר 'אוי לי שאעמוד ערום בלא מוצה'. וזיון שנזכר במילה שבבשרו, נתיישרה דעתו. לאחר שייצא, אמר עליה שירה, שנאמר, 'למוצח על השמונית מוזר לדודי' - על מילה שניתנה בשמונית. וקשה, וכי לא ניתן לקיים עוד מוצות במרחץ?" ותידך רבינו, שמוקדם אשר בו עוסקים ברפואה מומעינית, הוא בבחינת "בית מרחץ", כי מן הנכונע לקיים שם את כל המוצות בדקדוקיהן ובפרטיותן כמנו בבית, וגם אי אפשר שם לעסוק בתורה כמנו בבית. על כן אמר דוד: 'אוי לי שאעמוד ערום בלי מוצה', שכן נצטער על הפסד ביטול התורה וקיום המוצות. אך כאשר נזכר במילה שבבשרו - "בבשרו" דייקא - הכוונה לדברי הגמרא (שבת קלב ב): 'יכול בשר ערלתו' - 'בשר ואע"פ שיש שם בהרת', כי מוצות עשה של מילה דוחה לא תעשה של 'השומר בנגע הצרעת', ומושם דהוי בעידנא.

אבל שוב קשה, הא לא הוי בעידנא, דהרי מוצות כוילה לא נגמרה עד דפרע, ויכול ולא פרע, כאילו לא מל"ז אלא כבר נודע אשר כתב הרמב"ר [הובא בינומקי יוסף] בינו טז ע"א נדפי הרי"ף] שכאשר מתעסקים במוצות, אף על פי שאין גומרים אותה, היא נחשבת "בעידנא".

סיים רבינו: "באשר כן, גם ההולך להבריא את גופו לעבודת בוראו, נחשב גם זה בכלל המוצות, שהרי זולת זה יחלש גופו ולא יוכל לקיים מוצות השי"ת. לכן הרי זה כתיילת המוצה. ואף אם לא יוכל לעסוק בתורה ובקיום המוצות כמנו בביתו, הריהו בגדר 'עשה דוחה לא תעשה', כי עסק זה יחזק את גופו לעבודת בוראו, ויוסיף אחר כך אומץ להשקותם מובאר תורתו". ונחה דעת תלמידיו

[ספרא דמלכא] אוצר אברות החת"ס, מאת מהרש"י גנץ שליט"א

***

זאת תורת היולדת וגו' (יב, ז).

הקשה הרה"ק (רבי שלום מצעלזא ז"ע) דבפרשת תזריע כתיב זאת תורת היולדת וגו' משמע שכבר נגמר זכאן כל דיני היולדת ומיכף בפסוק שאחריו כתיב ואם לא תמצא ידה די שה וגו' הרי שלא גמר עוד כל תורת היולדת. ומדוע הפסיק צאמצע דיני היולדת בהפסק זאת תורת היולדת.

ואמר הרה"ק שמצד התורה צריך להיות כל טוב לישראל. וזה שלא תמצא ידה אינו מצד התורה, לכן סיימה התורה מקודם "זאת תורת היולדת".

(גן הדסים)

***

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספוזת או בהרת וגו' לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן וגו' (יג, ב).

דהנה לפעמים יצא אדם להרהור תשובה ועושה איזה עובדא להצורא צרוך הוא, דהיינו תפלה ושאר דברים שעושה והם אינם צפנימיות לגמרי מחמת שלא תיקן את עצמו עדיין ולא עשה תשובה על חטאת נעוריו

וזהו אדם כי יהיה צעור צעור שאת (יג, ג), רצה לומר שישא לצבו בקרבו צאיזה הרהור תשובה לעבודת השם או ספחת, פירוש שיצא לו הרהור שיצטר עצמו לאנשים צדיקים כמו (שמואל א' ג, לו) ספחני נח כו' או בהרת, שיצא לו איזה צהירות לעבודתו יתצרך שמו, רק שכל זאת אינו צפנימיות לגמרי, רק מצחוץ מנאה עצמו כך צעור

צשרו ולצו כל עמו לגמרי אמר הכתוב שזה צא לו מחמת שלא טיהר עצמו לגמרי מחטאת נעורים וזהו לנגע צרעת, כמו צצביל נגע צרעת צצו מנעוריו ולכן והוצא אל הכהן, שזה האדם צריך לצא לצדיק גדול וגמור שצדורו והוא נקרא כהן ואז יחזור בתשובה אללו לגמרי ויצא לו יראה תמימה צפנימיותו והשם יזכנו לעצדו צצו ונפש צכל מאודינו ולצבו אמן כן יהי רצון.

(נועם אלימלך)

***

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספוזת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אוזר מבניו הכהנים (יג, ב).

נראה לי לפרש, כי כשמתחיל להתנוץ יראה ה' צצו האדם - צא לאדם התלהבות ומשקות לעבודת השי"ת, ומלהיצי צצו כלפיך אש לעשות רצון הצורא. או שיש לו מדריגה זו שיוכל לדבק עצמו בהשי"ת וצתורתו איזה שעות, או שצא לו צהירות קדושות.

ועם כל זה, צהיות לו מדריגות הנ"ל - מציאו היצר לטווא ליוצר, לחשוב מחשבות שהוא צדיק ובעל מדריגות, כיון שרואה עצמו שיש לו מעט התלהבות ודביקות וצהירות כנ"ל, עמוץ ישמח בהם, ולצדיק יקצב צעיני עצמו - זהו הסמת היצר הרע לחשוב מחשבות זרות ההם. וצהיותו חושב כן - הוא נופל למטה מכל המדריגות.

וזהו פירוש הפסוק אדם כי יהיה צעור צעור שאת והוא מלשון (ר"ה כז א) מציאין משואות - שיש צו איזה התלהבות לעבודת הצורא, או ספחת הוא לשון דביקות - שיש לו איזה דביקות בעבודת השי"ת, או בהרת הוא מלשון צהירות - שיש לו איזה צהירות בעבודת הצורא יתצרך שמו, והיה, כל מקום שנאמר 'זהיה' הוא לשון שמחה - שיש לו צזה שמחה להחשב עצמו לצדיק. צעור צעור לנגע צרעת, מהעונג והשמחה הלו - צא לו נגע, כי לנגע יקצב לו, כמו שאמרנו אין למעלה מעונג ואין למטה מנגע.

ורפואתו יהיה, על ידי שיתדבק עצמו לצדיקי הדור ללמוד מהם הכנעה ושביון לצ להחשב עצמו לאפס ולצאן, יקצב וקפא לו. וזהו והוצא אל אהרן הכהן או אל אחד מצניו הכהנים רצה לומר, לחצר עצמו לצדיקי הדור - ונרפא, כנ"ל.

(מאור ושמש)

***

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספוזת או בהרת וגו' והובא אל אהרן הכהן וגו' (יג, ב).

יש לפרש צזה על דרך רמז מוסר השכל כי יש כמה מניעות לאדם שאינם מניחים אותו לצוא למדריגה להיות צחינת אדם שהיא מדריגה עליונה. א) לפעמים הוא נופל ממדריגתו כדי לצוא למדריגה עליונה יותר גבוהה או צצילו או צצביל אחרים כידוע צשם אר"ז זללה"ה ומוצא צספרי הכהן הגדול מוה"ר יעקב יוסף המנוח ז"ל וכשהוא צמדריגות קטנות אינו יודע מה זה ועל מה זה והולך ומצטער צנפשו ומצקש מאתו יתצרך שמו על זה ומפשפש צמעשיו ואומר אלני אלני למה עוצחני עד שעוזר לו ה' יתצרך וצא למדריגה העליונה. ב) לפעמים אדם נופל ממעלתו ואינו יכול לצוא למדריגה על ידי האנשים אשר סביבו כי הם מונעים אותו או שאינם עוזרים לו לעבודה הן צרוחניות הן צגשמיות או צפרנסה או חלילה ומס מחמת שהם אינם הולכים צדרך הישר ומעשיהם פוגלים מחשבות האדם הגדול אשר ציניהם כידוע צשם אר"ז זללה"ה צכללות העולם כי המעשים רעים של העולם חס ושלוס הם פוגלים מחשבות צני

אמר לו הרה"ק זצ"ל בדרך הליצה: בימים הקדמונים נוי שהיה לו נגע בא אל הכהן. ומדוע באים נגעים? אמרו חז"ל: בשביל לשון הרע. ולפלא הדבר: הלא המדובר לשון הרע אומר תמיד אמת, ואילו הכהן שרודף שלום, התירו לו חז"ל לומר שקר, כדי לעשות שלום. כנ"ל שאמרו על אהרן הכהן שהיה "אוהב שלום ורודף שלום". וצוה החזקה על זה שבא עליו הנגע, דהיינו על הדובר אמת, שייבא אל הכהן. שאומר שקר, ואם הכהן הישרוף אומר לו "טמא", הוא טמא באמת...

(שפתי צדיקים)

***

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' (יג, ב).

הנראה לרמזו בזה ע"ד הנוגע בזהר הקדוש כי שם אדם הוא חשיבות כחצו צלם אלהים עשה את האדם. והנה נכון לכל צן דעת להצין כי כל ענין הנגעים וטהרתן אינו חולי טבעי אשר במקרה. וגם כי הכהן אינו רופא להסיר מכאובו ע"י מעשה רקת. אולם מאת ה' בחכמה להסיר האדם מדרכו הרעה יוכיחנו שצבט אפו וצנעני בני אדם למען ישוב אל ה' וירחמנו ישלח דברו וירפאהו. והכהן הוא המלמד לאדם דעת ומוסר השכל כמ"ש כי שפתי כהן ישמרו דעת תורה יבקשו מפיו. והנה מי שהוא צבטי אדם הוא יקר מאד הנה כאשר יקרהו איזה מעשה לא טוב הוא רק צאה במקרה מצחו אצל בקרבו יקדש קדוש ישראל ולצבו שלם עם ה' אלהיו רק ע"י עניי עוה"ז צאה לו איזה מכשול עצירה חלילה ולעומתו אמה"כ אדם כי יהי צעורו מצחו איזה נגע והראה אל הכהן ללמדו דרך תשובה כי כל מחלה וכל נגע אשר ידע איש את לצבו נגעי נפשו צריך להראות אל הכהן הוא הצדיק הדור.

וזה הכהן עליו ליטב צדד להתבודד עם ה'. ושם הכהן פי' גם הכהן צריך לשוב בתשובה מקודם שיצא להורות לעמו כמ"ש דוד המלך ע"ה ישונו לי יראיך. ר"ל היראים הם מחזירים אותי בתשובה כי צאים אלי ללמוד ממני וצריך אני לשוב בתשובה שלימה מקודם. וזה ושם הכהן וראה והנה נרפא וגו' כמ"ש ושם ורפא לו. וכן אחז"ל יחיד ששז מכריע את כל העולם כולו לכף זכות ולכך כאשר שז הכהן הנה נרפא הנגע כי כן המנוגע ישוב ורפא לו. אולם כל זה הוא צאדם אשר טומאתו צאה לו צעורו צחו ממקרי העוה"ז וכדומה כמ"ש צראשו נגעו. ואם צענינו עמד הנגע. אולם לסוף הענין נאמר זאת תורת אשר צו נגע הצרעת כאן לא כתיב צעורו רק צו.

ר"ל אדם כזה אשר צו וצמה שצמחו הנגע זהו חולי רעה מאד כי לטהר פנימיות הלצ מהנגעים צריך צבודה רבה מאד ותשובה ימירה להרבות צמורה ומעש"ט לש"ש. כי יש לך אדם אשר יאמר לנפשו שלום ויתצרך צלצבו לאמר הלא חכם אני ועוסק צמורה צכל יוס ויוס וצכ"ז רע לצבו צקרצו ותוכו מלא רע נגעי' מתאוות והרהורים רעים ר"ל. וצאדם כזה גם לימוד הצמורה נצבטל אללו צרוצ הצלי העולם והוא הנקרא צטלן כמ"ש צגמ' מדאורייתא צביטול צעלמא סגי כי חלילה מילי דאורייתא נצבטלו ע"י הצלים ושטות של מילי דעלמא וציטול שייך צדבר הידוע כמו צחמץ צביטול צעלמא סגי.

ו"ש וצוטל מדצרי תורה וקופו וכו' ר"ל צחי' ציטול כזה כמבואר צמ"א. ו"ש חכ"ל שפסש ולא מלא יתלה צביטול תורה. אינו כפשוטו כי את אשר לא למד אינו צריך חיפוש רב. רק הפי' כי נצבטל הד"ת אשר למד וכאין הוא כנ"ל.

אך התקנה לזה הוא לטהר נפשו צתשובה שלימה קודם כל לימוד למען יתעורר רוח ה' אשר צקרצו להרבות צדו"ר על ידי הלימוד כזה יוכל איזה דרך לעבוד את ה' ולא ללמוד לפטור מעליו מק

האדם הצדיקים אשר ציניהם וכל אחד לפי צחיתו ומדריגתו צפרט. גם כי לפעמים נופל צמתצבות העובד שהוא מהיר וצהיר צמלאכתו עבודה הקודש ומכוון כוונות ויחודים והם נסתרים מה' כי לא צאו אל חדרים הפנימים לשולל הגשמיות ודי למצין כי קצמתי צזה, או שיצ אדם חכם וצריף המוח להצין ולהשכיל צמורה ועבודה כמו מעיין הנוגע ואין מי שידלה אותם המים ומחמת זה אינם נוצעים חדשים כידוע מענין המעיין והיינו שכל אחד אומר נציתתי והשגתי יותר מזה האדם ואיני צריך לו ולתורתו ומחמת זה צא מניעה להשפיע כשאין מקבל ודי צזה:

וזה רמז הפסוק אדם היינו מי שהוא צעל נשמה קדושה מדריגה עליונה המכונה צסם אדם, כי יהיה צעור צשרו, היינו צלצושין שלו, נגע שצמרגוס אונקלס מכתש סגירו לשון מניעת השפע כדאיתא צוה"ק (ח"ג מ"ט צ) והוא נופל ממדריגתו ואינו יכול לצוא למדריגה עליונה על ידי אחד משלושה דצרים, שאת לשון הגצבה היינו שהירידה הוא צורך עליה כנ"ל או ספחת שהוא לשון חיבור ואספיפה כמו ספחתי נא (שמואל א - ב צ/ ל"ו) היינו מניעה השניה מחמת אנשים המחוצרים עמו וצצבו שהם מונעים אותו מלצוא למדריגה חס ושלוס או צהרת לשון צהיר צשחקים כנ"ל מניעה השלישית, וזהו עמל הצמורה הקדושה צכולס והוצא אל אהרן הכהן היינו מדת הצשובה והחסד כי הכל הוא מן ה' וה' מתקן הכל וצידו להסיר כל חללה וצחנה ולהוריד השפע דרך הצינורות הידועים על העולמות אמן והצין:

(דגל מחנה אפרים)

***

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' נגע צרעת והובא אל אהרן

הכהן וגו' וראה הכהן את הנגע וגו' (יג, ב-ג).

הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפיניטשוב ז"ע (חותנו של הרה"ק מקאמארנא) שהיה גם תלמידו של החוזה מלובלין היה עניי מדוכא וחזו לו שלוש בנות שכבר הגיעו לפרקן ולא היה לו שום מוצא לכסף הצדוניה וצירכי נשואין ומלבושים.

בכל פעם שהיה נוסע לרבו ללובלין היתה אשתו מדברת על לבו שישח את דאגתם לפני רבו הקדוש. אבל בכל פעם שהיה בא לפני החוזה היה שוכח את עצת אשתו ולא היה לגמרי מזכיר את מוצבו הקשה. פעם אחת נמלכה אשתו הרבנית ונסעה גם היא לובלינה אחרי בעלה, מובלי להגיד לו. כשנפגשו שניהם בבית מדרשו של החוזה מלובלין הוכרח כבר ר' אברהם מרדכי לשפוך את מורי שיחו לפני רבו.

אמר לו החוזה: "למה לא אמרתי לי דבר עד הנה?" השיב לו ר' אברהם מרדכי: "חשבתי שהרבי ברוח קודשו יודע מועצמו את אשר אתי, "לא כן" השיבו החוזה "הנה בנגעי הנפש כתוב בתורה: "אדם כי יהיה בעור בשרו... נגע צרעת והובא אל הכהן, וראה הכהן את הנגע"..." (ויקרא י"ג ב-ג) כלומר, הכהן בעצמו יראה את הנגע מיד מובלי שיגידו לו. אבל בנגעי בתים כתוב: "ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמור: כנגע נראה לי בבית" (ויקרא י"ד, ל"ח). מוכאן שבנגעי בתים, כלומר בצרכי הבית צריכים להגיד..."

(אמרי קודש" קאמארנא)

***

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' נגע צרעת והובא אל אהרן

הכהן וגו', וראה הכהן את הנגע וגו' (יג, ב-ג).

שמעתי בשם הרה"ק רבי זאב וואלף כוסטריקוב ז"ע בעת שנסע פעם אל אדמו"ר הרה"ק מאלכסנדר ז"ע, היה חסיד אחד שאמר לו שהוא ישקרן. וכשהחל לנהוג בעצמו ברבנות, בא אליו החסיד הנ"ל.

וזהו ושמחם את דברי אלה על לצדכם כמ"ש ונשא אהרן את משפט בני על לבו במס"ג כמב' צמ"א:

(תפארת שלמה)

***

והובא אל אהרן הכהן או אל אוזר מבניו הכהנים. וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמוק בעור בשרו נגע צרעת הוא וגו' (יג, ב-ג).

לכאורה אינו מוזן, שאמר הכתוב 'וראה הכהן את הנגע וגו' ושער בנגע הפך לבן, וכי מאין יודע הכהן שעתה נהפך לבן, הלא לא ראהו קודם לכן שלא היה לבן.

ונראה לפרש, דהנה צדאי הרשעים שפרקו עול מלכות שמים מעליהם צפרהסאי - יוכל האדם לשמור עצמו ולהתרחק מהם, שרואה שמעשיהם בלתי טובים; אבל אלו שמראין עצמם שהן מיושבי בית המדרש, ומתנהגין בחסידות ופרישות ויִקְרָאָם יְשִׁימוּ אֶתְּמֵם, ועושים מעשה זמני ומבקשין שכר כפנחס - מאיז כזה לריך האדם לשמור את עצמו, וירחיק ממנו כמו שמרחיקין משור שחור צְיֻמִי דניסן, כי משחית עבודת הַפְּסָרִים כשצא לכנסיה יחד עם לטורה או לתפלה; מחמת שיש בו ניחן הקדוש הנוטה אל שרשו, רק שהוא מעורב טוב צרע; וכשצא לכנסיה יחד עם עובדי השם - הניחן נוטה אל שרשו אל הקדושה ונפשו משוקע בתאוות רעות, ועל ידי זה הוא מציאם לעצבות או לעללות, והם נופלים מהתלהבות שלהם ומתשוקתם. והעובד ה' באמת יוכל לידע זאת כשרואה שנופל מהתלהבות שלו בתפלתו או בתורתו - צדאי הוא מחמת שיש בכנסיה זו חיזה מן הצבועין שמראה עצמו לכשר, והנגע שלו הוא צפנים.

וזהו פירוש הפסוק אדם כי יהיה צעור צעור שאת או ספחת או צהרת ואיחא צספריס שהן שמות העצירות, פירוש שיהיה צעור צעור העצירות, דהיינו שְׁקָקְרָצוּ יָשִׁים אֶרְצוֹ ומתראה לבני אדם איש טוב וישר, והוצא אל אהרן הכהן והוצא הוא מלשון (בראשית כח יא) 'פִּי צָא הַשָּׁמַשׁ; פירוש, על ידי שצא לכנסיה יחד עם גורם שהעובד ה' שנקרא צסס כהן הוא נופל מהתלהבות שלו, או אל אחד מבניו הכהנים פירוש, שגורם לאחד מתלמידיו של העובד ה' שנופל מהתלהבות שלו. וראה הכהן את הנגע צעור הצער פירוש, שעובד ה' שמכונה צסס כהן הוא רואה שפנימיות שלו הוא רע מאד, ושער בנגע הפך לבן פירוש, שהוא מהפך עצמו ללבן - שהוא מראה עצמו לבני אדם לאיש טוב וצדיק, אבל באמת ומראה הנגע עמוק בעור צעור צעור שְׁקָקְרָצוֹ הוא מַשִּׁים אֶרְצוֹ, ומוך שלו הוא רע מאד - נגע צרעת הוא וטמאו הכהן.

(מאור ושמע)

***

וראה הכהן את הנגע וגו' (יג, ג).

הרה"ק רגי אשר נוסטולין זצ"ל כשדיבר על חסידי זנונגו היה אומר: (לייבנענע פויערן שטרוענע קאזאקן) אברים עשויים חמור, קוזקים עשויים קיש, כשהם באים לרבים, מראים הם את הטוב שבהם, ואת הרע הם כוסתרים. כשאני באתי לרבי הכותוק והקדוש רבי שלמה (הקדוש רבי שלמה נוקרלין זצ"ל, ובאמרו זאת היה כונשק איבערעוין מרוב חביבותו לרבו) אז את הטוב הסתרתני כוננו, מזה הוא? האם אלקים הוא? שכר ועונש יכול הוא ליתן? אבל את הרע הראיתני כופני שיצריכים להראות לכהן את הנגע.

(שמע שלמה נוס' ספרן של צדיקים בשם הרה"ק רבי יחזקאל נטיה נוקוניץ)

פעם הלך רבי אשר נוסטולין להרבי ר' ברוך נומזיבויז' בלויית תלמידו רבי שלום נהורודוק ז"ל (אחר הסתלקותו של הר"ש נוקרלין נסע לרבי ברוך

המלך רק שיציאנו הלימוד לעצות טובות צדרכי השם כי זהו לשון תורה שמורה לו הדרך ונקראים צוהר הקדוש תרי"ג עיטין. ו"ש אומרים השיצנו אצינו לתורתך וקרצנו מלכנו לעבודתך.

ו"פ זאת תורת אשר צו נגע הצרעת כי התורה תהיה הרפואה ללמוד תורה לשמה. ונאמר להורות ציום הטמא וציום הטוהר. פי' להורות לעצמו דרך ה' ציום שהוא טמא חלילה לטהר עצמו כנ"ל להגיע ליום הטוהר גם שיהי' הלימוד צכוונה לה' אשר לא יושג ולא יכלם צלימודו לעוה"צ ציום הטמא עתה צגלו' וציום הטוהר שיהי' הלימוד הזה חשוב גם ציום ההוא הטוהר צציאת משיח צצ"א: והוצא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהני'. יל"ד צהציווי הזה לצורות להציא אל אהרן הלא אינו קיים לעד ולהלן הוא אומר או אל אחד מבניו הכהנים ומהו אל אהרן. אך הנה כבר נתבאר פי' אלהי אברהם אלהי יצחק וגו'. פי' האלקות והעצדות שהמשיך אברהם וכן יצחק וכן יעקב. כי העצדות והאלהות שלהם הוא קיום לעד. וצעות האדם המצוה ועובד ה' צאהבה וחסד צחי' אלהי'. מתעורר אברהם אצינו לעזרתו כמ"ש ואברהם עודנו עומד לפני ה' וכן צצחי' יראה של יצחק וצצחי' אמת של יעקב. והנה אמרו ז"ל הוה מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הצריות ומקרבן לתורה. פי' כל עניניו ה' להיות שלום צין ישראל לצדיקים צצשמים והוא הנקרא איש חסידך אוהב את הצריות ומקרבן לתורה. והנה כל הצדיקים העובדים עובדא דאהרן מתעורר ג"כ אהרן לעזרתם כנ"ל.

וזה הוה מתלמידיו של אהרן ממש כי ע"י מעשה הטוב של התלמיד מתעורר רבו עליו מעולם העליון ומלמדו כי הצדיקים הם חיים ועומדים לעד לזרעם אחריה' בכל דור ודור. והנה כבר נודע כי ענין הנגע' הוא רומז על חיזה פגם צנפש. ולכך הוכרח לבא אל הכהן איש חסד להמתיק הדינין ו"ש והוצא אל אהרן כי כאשר ידע את לבבו כי פרח הנגע מהפגם צריך להיות מתלמידיו של אהרן ממש כנ"ל. ולזה לא מצינו רק אלל אהרן ואלל אברהם אצינו תלמידיו של אהרן ותלמידיו של אברהם אצינו כי להיות הקדושים הללו הם מצחי' החסד. וצחי' החסד הוא מתפשט אל כל הנלווים אליהם צצחי' הואת.

ו"ש אלהי אברהם צעורו להיותו צחי' החסד כמ"ש למען אשר י'וה את בניו וציתו אחריו כי צחי' החסד מתגבר עם בניו. כמו שמצינו צהמעשה של האר"י ז"ל עם הצעל מדרש שמואל שנתלבש צו נשמת ר' פנחס צן יאיר להיות כי רצ"י גם הוא ה' משורש צחי' החסד כמבוא צוהר הקדוש והמדה הואת מתפשטת ומתדבקת לכל המקיימה צמהרה.

ו"ש אל אהרן או אל אחד מבניו הכהנים ר"ל כי גם זה יועיל צבוק חברים דאגה צלב איש ישחנה לספר עניניו לרעהו ולהתיעץ עמו בכל דרכיו צעצדו' הש"י וכל עניניו שגם חצר טוב יכול להקימו. וזהו אל אחד מבניו הכהנים. פי' לכון צאחד צמס"ג לצבד הש"י ועל צבדון של צני'.

וזהו אל אחד יהי' בכלל גם מבניו הכהנים לזכור מהם כמו שנרמז צשתי הפרשיות של ק"ש שמע והיה אם שמע אשר לכאורה ענינם שוה רק זה צלשון יחיד ואהבת וגו' ופ' והי' אם תשמעו כתיב צלשון צדים בכל לצדכם וגו'. אך הכוונה כנ"ל פר' שמע לשון יחיד נמסר למס"ג על אחדות הש"י. והי' אם שמע הוא צלשון צדים למס"ג על כללות ישראל.

מוזיבוזי), ביצאתו מחדר הרבי שאל לעומדים שם, היכן רבי שלום, הראוהו שהגנו עומד לציודו. לאחר מכן אמר לו, כשאני מגיע לרבי ומראה לו מוגרעותי נחשבים עיני עד שאני רואה כלל מו עומד על ידי.

(ברכת אהרן)

***

ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק אין מראה מן

העור וגו' (יג, ד).

וצרשי ועמוק אין מראה לא ידעתי פירושו, וצפוטות כי רשיי פירש לעיל מניי עמוק מעור בשרו, כל מראה לכן עמוק הוא כמראה חמה עמוקה מן הלל, והרמזין לא נראה לו פירוש זה ופירש צענין אחר. וניל דהנגעים צודאי שלל היו מחלות טבעיות שמחמת היותן מדבקות האטורכו להסגיר את הנגוע בהם, כי הרי נראה צעליל שכחטטא היו נגעים צאים עליו וכששז בתשובה הסתלקו ממנו וכן מוצא מהרמזין שע"פ דרך הטבע אם אדם מתצודד ומסתגר ושרוי צמרה שחורה צאים עליו נגעים, וצאם היו נגעים אלו ע"פ דרך הטבע הרי היה עליו לשמות ולעלון ולהיות שרוי בצבורה, ומתת זה ליומה תורה להסגירו שבעת ימים מחוץ למחנה. וכן רואים שהחלטה היתה מסורה רק לכהנים הקדושים ודוקא הם היו צריכים לומר טמא או טהור, ואם הכהן לא היה צקי בהלכות נגעים היה התלמיד חכם אומר לו אמור טהור והוא היה חוזר על דבריו ורק כך היה נטהר, ולכאורה למה היה דוקא הכהן צריך לאמור טהור או טמא, והנראה על פי מה שמסופר מצדיק אחד ששאלו עם הארץ שאלה על עוף שחשבה היתה פשוטה להיתר והוא עמד והסתכל והתצונן שזו ושזו ולא רצה להכשירו, וצניו שאלוהו מדוע הוא מפקפק צדבר הלא זה פשוט להיתירא, והשיבם שלבו לא נותן לו לומר על זה כשר, ואחר כך אמנם צדקו ומלאו צמקום אחר צעוף זה טריפה מדאורייתא, ולכן גם כאן ליומה תורה שדוקא הכהן יוציא מפיו אם טהור או טמא, כי קדושת הכהן תשיענו שיוציא לאור משפט נכון צמראות אלו שהנם איות שמימי. וכן מראה הנגע לא היה טבעי כי צדרך הטבע אמנם כל מראה לכן עמוק הוא אך כאן היה שונה הצבר, ולכן כתב רשיי ז"ל לא ידעתי פירושו פי' איני יכול להמחיש את מראהו שהוא לגמרי חוץ מדרך הטבע.

(כ"ק מן אדמור הגה"ק מצאנו זוק"ל ליל ש"ק מוריע מורע משי"מ)

***

נגע צרעת כי תהיה באדם (יג, ט).

הרה"ק ר' מרדכי מנעשכין (תלמיד המגיד מוולוטשוב) ביקש לקיים מוצות כתיבת ס"ת, הכין קלף משובח, ועליית גג, והזמין את הסופר המפורסם הרה"ק ר' משה מופשעווארסק ז"ל בעכו"ס אור פני משה, שבני הרה"ק ר' זושא מאניפולי ז"ל העידו עליו בשם אביהם שזיקוקן די גור היו נפליטים מקולנוסו כשעת כתיבתו סתו"מו (כמובאר בהסכמתם לס' אור פני משה, חס' הכורבה ביותר בהסכמות). הרה"ק מופשעווארסק לא נעתר להצוננה, משום שרבו הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק נגלה אליו והורהו, שלא לנסוע לכתוב מחוץ לביתו נאזה קודש.

גם כששלח לו הרה"ק מנעשכין לאמר: ידע לך, שהיריעות שהכנסתי מטיפחות על הגג, ואינן מניחות לי ליטון, בא לכתבני עדיין לא נענה. סובבו מן השמים, ובתו של הרה"ק מופשעווארסק חלתה והסתכנה. מיהר אביה לנעשכין, מקור הברכות והישועות, כדי לבקש על נפש בתו. כיון שהגיע לנעשכין, עיכבו הרה"ק לכתוב עבורו את הספר הקדוש. כשבע שנים ארכה כתיבת הס"ת בקדושה וטהרה ויחודים עילאיים, האור פני משה כתב את הספר, ואילו את האזכרות, כתב הרה"ק מנעשכין בעצמו.

בקובץ נחלת צבי (ד' עמ' קלז) מביא מושם החסיד הישישי ר' ישראל

שמועון קסטילניץ, שהאור פני משה לא רצה לכתוב כי חשש שמוחנות זקנותו לא יספיק לגמרו, ולא רצה שאחר ימושך את כתיבת הס"ת שלו, וגם שילך לגניזה לא היה חפץ. והרה"ק מנעשכין הבטיחו שהוא מקבל על עצמו שיאריך ימים עד גמר הכתיבה, אז נענה לבקשתו, וכתבו לאט לאט, ונמשך הדבר ט"ו שנים, וכך האריך ימים עוד ט"ו שנים.

כשנגמרו הס"ת, הבטיח הרה"ק מנעשכין זי"ע אדום זהב על כל שגיאה שתוצא בו. יהודי אחד הציג את עצמו למגיה, הורה רבי משה שירחיקו ממונו עט ודיו סכין ומכשירים כדי שלא ישרבב שגיאות בספר, הלה הסתגר עם הס"ת לזמן ארוך, וכשראה שלשוא טרחתו כי לא מוצא כלום, תלש שיערה מוצקנו והרטיבה ברוק, ומשך באות ג' מתיבת נגע צרעת עד שכהגימיל נעשה גויץ.

כשהביאו הס"ת להרה"ק בעל "אור פני משה" זי"ע להראותו הטעות שנתוצאה, אמר אני כתבתי תיבה זו כהלכתה, ועדיין אני זוכר את הכוונות שכינתו בשעת הכתיבה, ויהודי זה שקלקל הס"ת תדבק בו נגע צרעת כל ימיו ר"ל, וכן הוה.

אותו "מגיה" הפך לקבצן מחזר על הפתחים, והגיע לפני הרה"ק בעל ישמח משה והתאונן על מוצבו, הרה"ק שנהג לכתוב קמיעות לנצרכים כתב לו קמיע, אך מיד שייצא מחדרו, רץ אחריו ובקשו להחזירה, באמרו, "אתה נושא על עצמך לטוואת דרבנן דלית ליה אסותא" (שבת ק"א).

ספר התורה עבר בירושה לבניו, וכשביקש אחד מנכדיו להשיא כנה מוצאצאיו, עשה כפי ההלכה בשו"ע י"ד ר"ע ס"א אין מוכרין ספר תורה, אלא ללמוד תורה, ולישא אשה. ולכן מכר את הס"ת להרה"ק רבי יהושע מבלז תנוורת שלושת אלפי רייניש, הון עצום ורב בימים ההם. כאשר הס"ת הגיע לבלז, יצא הרבי לקראתו בראש חסידיו, בתופים ובמחולות, ללוותו מתחנת הרכבת, עד לבית המדרש, בקול ריעה ותודה והכוון חוגג.

(גידול תורה)

***

וְאִישׁ כִּי יִבְרַט רֹאשׁוֹ וְקַרְוֹ הוּא טְהוֹר הוּא (יג, מ).

נראה לומר גם כן על פי פשוטו, כי האדם צריך לקדש עצמו אפילו צמוקר לו, וכל שכן שלא יתאזה למותרות, רק צריך לספק עצמו צי' הסיפוק צכל האופנים, הן צמאכלים הן צכל הדברים צריך להשליך המותרות. וידוע, ששערות הראש הם מותרות הגוף, על כן צריכים הכהנים צעבודתם והלוים לגלח השערות, להראות שאינם רוזים צמותרות - רק די הסיפוק צלצד. וכל שכן צשימרט ראשו לגמרי שלא יצמחו עוד - הוא סימן טוב צאדם, שהשליך כל המותרות ממנו על כן הוא סימן טהרה. והוה שאמר קרמ הוא טהור הוא.

(מאור ושמש)

***

וטבא טבא יקרא (יג, מה).

ודרשו צצותינו ז"ל (צצמ ס"ז א) צריך להודיע צערו לצרים ורצים יצקשו עליו רחמים, צצס הצעש"ט זללה"ה, מה שאומרים העולם שאחר שריפה רחמנא ליצלן ווערט מען רייך, כך הוא האמת, מען ווערט צצאמת רייך,

והוא נרו אצצרה קצמ, דליתא צצמרא יודיע צערו לצרים ורצים מצקשין עליו רחמים. והרב זלה"ה אמר שגעועים של ישראל הם תפילות, ודרך העולם שיש להם געועים ורחמנות גדולה על מי שצשרף הונו רחמנא ליצלן, וצפאים שיתרומם קרנו וכו': (מדרש פינחס דף כ' ע"ב)

(צעל שס טוב)

***

וזרח השמש

אחר פטירת הרה"ק מליסקא זי"ע הסמיכו רבים מצדיקי הדור - הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע והרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא זי"ע ועוד - את רבינו להמשיך דרך רבו הרה"ק מליסקא, ולנהוג את צאן מרעיתו בעיר ליסקא, וכך אמר אז הרה"ק מנאדבורנא: ידוע תדעו כי בשמים הכריזו כי רבי ישעי' הוא ממלא מקומו של הרבי מליסקא. אמנם מפני המחלוקת אשר רבינו ברח ממנה כמפני האש, עבר רבינו משם והתיישב בעיר קערעסטיר.

***

בעיר קערעסטיר

על שם עיר קערעסטיר - בו נהג נשיאתו למעלה מחמשים שנה - יצא טבעו בעולם, ורבות ישראל נהרו אליו להתחמם לאורו, ביניהם כמה רבנים גאוניים וצדיקים, שנתדבקו אליו בכל נימי לבם ונפשם, בכל שבת ומועד המה בית מדרשו מהמוני חסידים ואנשי מעשה שבאו לחסות בצלו, ובששת ימי המעשה השכימו מאות יהודים לפתחו, להשיח לפניו מצוקת לבבם, לדרוש בעצת איש האלקים ולקבל ברכתו, ורבים נושעו למעלה מדרך הטבע מברכותיו הק'. גם בקרב גויי ארצות נתפרסם כצדיק מחולל פלאות. ורבים מהם צבאו על פתחו לבקש עצתו ולדרוש ברכת קדשו.

גם בכל מקום בואו, נהו אחריו מאות אנשים לקבל ממנו ברכת שלום, ולחזות צורתו, אשר קרנה תמיד מאור הקדושה. ככה נתחבב אותו צדיק על כל שדרות עם ישראל, מגדולי תורה וקדושי ארץ, עד יהודים פשוטים ועמי הארצים, מחסידים ואנשי מעשה, עד אשכנזים מובהקים, כולם חרדו לקראתו, וחיבבוהו בחיבה נפלאה.

***

מדינותיו

רבו הק' מליסקא זי"ע העיד על רבינו שהוא משומר מן החטא, וכך אמר בלשונו הק': פאר מיין ישעי' האב איך קיין מורא! וכן העידו עליו צדיקי הדור, שמתואר פניו מבחינים שלא טעם טעם חטא! וכן מפורסם מה שהעיד עליו הגה"ק בעל דברי חיים זי"ע מצאנז, שהוא נוטר ברית! מדת ענותנותו אין לתאר, לא התנהג כלל בגינוני רבנות ואדמורות, רק הסתיר את גדלותו במסוה של פשטות בל יתואר. הסתיר לגמרי את עסקו וגדלותו בתורה, וגם בעת עריכת השולחן לא אמר ד"ת משל עצמו, רק הקריא מתוך ספרי גדולי החסידות. וכן הסתיר רוממות מדינותיו מעיני כל, עבודתו היתה בתכלית הפשטות, לא הגביה קולו בתפילתו ולא התנעף מאומה, ואף לא ירד לפני התיבה, כדרך שאר צדיקי הדור.

גודל בטחונו היה להפליא, מעולם לא דאג דאגת מחר, ואף שהוצאות ביתו היה רבות מאד, להספיק אוכל למאות אנשים, בטח תמיד בהקב"ה שישלח לו די מחסורו, ואכן מגודל בטחונו המשיך תמיד השפעות למעלה מדרך הטבע, ועין בעין ראו האיך שהקב"ה ממלא לו כל מחסורו, בעת ובשעה שהוא צריך לו.

נפלאות יסופר אודות הרוח הקודש ששרתה בבית מדרשו, אשר היה נראה בחוש אצל כל דופקי שעריו איך שעיניו משוטטות בכל העולם, וצופות למרחוק כל הנעשות בעולם. וגם ידוע כמה סיפורים איך שעסק עם תיקון נשמות נידחות, שהחזירן למקור שרשן.

וכן בשעה שקיבל כסף מבני אדם ראו איך שהוא מצרף ומחלק את כל סוגי הכסף לעצמו, ובכסף שבא ממקור גרוע לא השתמש אלא לדברים גרועים, והבאים ממקור טמא, התנזר לגמרי מליהנות מהם.

***

צדקה וחסד

שיא גדולתו של רבינו נתגלה לעיני כל במדת החסד והכנסת אורחים שקיים בחצירו, ביתו היתה פתוח לכל עוברים ושבים כביתו של אברהם אבינו, והוא בעצמו קיבל את כולם בעין יפה, וחילק להם מזון עד שבאו על השובע. וכן התעכבו כמה אנשים בביתו למשך זמן רב, וכידוע שבמשך כל ימי מלחמת העולם הראשונה היו דלתות בית רבינו פתוחים לכל הנמלטים והמשתמטים מן הצבא, ובאמצע המלחמה

רבינו הקדוש - רבי ישעיה מקערעסטיר - נולד בשנת תרי"א בעיר זבארוב הסמוכה לבארדיוב, להורים תמימים יראי השם רבי משה שטיינער ז"ל, וזוג' מרת הענטשא מרים ע"ה.

במלאות לו ג' שנים נתייתם מאביו רבי משה, ואמו הצדקנית המשיכה לחנכו לתורה ויראת שמים. כבר מימי קטנותו נתפרסם כילד קדוש, היו נותנים לו פדיונות שיבקש רחמים על חולים, וכן ביום השוק נהגו הסוחרים להשתמש בילד כסגולה להצלחה בעסקיהם.

בבית רבו הקדוש מליסקא זי"ע

בתקופת הכנסתו לעול התורה והמצות, מסרה אותו אמו בידי הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע בעל "אך פרי תבואה", על מנת שידריכו בדרך העולה בית אל.

רבו הק' מליסקא ראה שנשמה גבוהה מקננת בקרבו, על כן הכניסו לביתו וגידלו כבן, גילה לו כל מעיינות חכמתו, והדריכו בנתיבות העולה בית אל. לימים מינהו למשמשו ונאמן ביתו, ועל ידי זה זכה ליצוק מים על ידיו, חקר אחרי הליכות רבו הק', וקיבל ממנו מלוא חפניים תורה וחסידות. שימש את רבו במסירות ונאמנות למשך י' שנה, ולפני שנסתלק הרה"ק מליסקא לגנוזי מרומים בי"ד מנחם אב תרל"ד, בשוכבו על מיטתו לפני פטירתו כשהוא חולה ותשוש, חיוה באצבעו רמז מסויים, ואיש מן הנוכחים לא עמד על כונת הרמיזה.

אבל משמשו המסור והנאמן הרה"ק רבי ישעיה הבין מיד שרצון קדשו הוא ליטול את ידיו במים, והוא אץ בחפזון להביא ספל מים, ובאחת הסיר את מגבעתו מעל ראשו והפכה, על מנת שתשמש כגיגית למי הנטילה.

נהנה רבי הערש מזריותו של משמשו לקיים את בקשתו האחרונה, ואמר: "ישעיה, עמי במחיצתי!" - ובסיימו את מילותיו אלו השיב את נשמתו הטהורה לבוראו.

עוד בבית רבו הגדול החל בעבודתו המיוחדת ובמעשי החסד בחלוקת אוכל לרעבים. והיה הרה"ק מליסקא זי"ע רגיל לומר על רבינו: כשישעי' מחלק את הבילקעס נכנסת בהם ברכה.

גם מסופר שפעם כשבאה אלמנה לבית הרה"ק מליסקא ודמעתה על לחיה בבכיות עצומות, שאין בידה פרוטה לפורטה, ובעוד שלשה שבועות עומדת בתה להיכנס לחופה, נתמלא רבינו רחמים עליה ומיד הוציא מכיסו כל המעות שחשך לעצמו, שעלה לסכום עצום של שלש מאות רייניש, והעניקה אותה בשמחה רבה להאלמנה האומללה, כעבור איזה רגעים נפתח דלתו של הרבי ופנה אל רבינו "ישעי' דו כאפסט מיר שוין אויס די געשעפטן"?

רבינו לכשעצמו לא עשה שום עסק מקירבתו אל רבו הק' רק החזיק את עצמו כמשמש פשוט, וכך נשאר חתימתו כל ימיו גם כשכבר היה לרבן של רבבות אלפי ישראל: "הק' ישעי' בן מו"ה משה ז"ל שהי' משמש בקודש אצל הרב הצדיק מליסקא זי"ע".

***

פרק השידוכין

בהגיעו לפריקו נשא רבינו את הרבנית הצדיקת מרת שרה ע"ה בת החסיד המפואר רבי יצחק יונה וויינשטאק ז"ל, מעיר ה'מאד. שהיה מפורסם כחסיד ותיק. ביתו של ר' יצחק יונה הי' בית של צדקה וחסד שהיה פתוח לרוחה לכל עובר ושב, ואכן בת מבית כזה ראוי היתה להינשא לרבינו.

הרבנית הצ' מרת שרה עמדה כל ימי' לימין בעלה הגדול בעבודתו הקדושה ובצדקת פרונו. והיא עצמה עמדה ובישלה עבור הציבור הגדול שפקדו בקביעות את החצר, כשהיא עצמה לא טועמת כלום, כי אם פת במלח.

כך נהגה גם בימי זקנתה אף בהיותה חולנית וסובלת מיחושים, ופעמים רבות מצאנה מבשלת כשראשה חבוש במטפחת לחה להרגיע את כאבי הראש.

נתעכבו שמה כמה מאות אנשים, ולכ"א היה מוכן מטה כסא ושולחן למשך כל ימי עיכובו. וכן יצא מביתו סכומים עצומים לצורך עניים מרודים, ולתלמידי חכמים הממיתם עצמם באהלו של תורה.

***

הסתלקותו מהאי עלמא

לאחר הפסח בשנת תרפ"ה התכונן רבינו לנסוע לצאנו, לקראת יום ההילולא של רבו הרה"ק הדברי חיים זי"ע (כ"ה ניסן) להשתטח על קברו. ואז פתאום נחלש, וניסו למנוע זאת ממנו או לפחות שישע ברכבת מהירה. אך רבינו סירב גם לזה, משום שלא רצה להוסיף בהוצאות הדרך כיון שכל כספו היה מוקדש לצדקה.

כשחזר חלה מאד, והחל להתכונן להסתלקותו. וגם דאג שיבשלו מזון רב לקהל המלוים שיתאספו בהלויתו. גם השאיר אז צוואה בע"פ בפני חשובי ערד קערעסטייר כאשר מינה את בנו יחידו הרה"ק רבי אברהם'לע זי"ע למלא את מקומו וימשיך לנהל את בית החסד לכל דכפין. גם אמר רבינו אז שרבי אברהם'לע יביא את הקוויטלעך על ציונו והוא מקוה שיושעו על ידו כמו עד אז.

יום לפני פטירתו צוה לנגן ניגוני שבת באומרו "שבת היום!" וביום שני ג' באייר עלתה נשמתו בסערה השמימה מתוך יחודים עילאים, ומתוך דביקות, כשהוא אומר: צריכים להיות בשמחה, אליהו הנביא כאן עם החבילה...

מדינת אונגאריא נתייממה מרבם הגדול, אשר נשא את דאגת שלום הצאן על לבו הטהורה, ונשארו כצאן בלי רואה, עשרות אלפי איש מכל רחבי המדינה וחוצה לה באו ללותו למנוחות עולמים, וספרוהו גדולי רבני המדינה.

יתר פרשת גדולתו וגודל צדקתו, הלא כתובה באורך, בספר 'מופת הדור' ובספר 'דער וואונדערליכער צדיק'

(מתוך קיצור תולדות רבינו, הכנסת אורחים דבית רבינו בקרעסטייר)

***

בקרב קדושים תהלל

אפופת מיסתורין היה הצדיק מקרעסטייר וכל כולו הצנע וצינעה; ענווה ופשטות. אך לא הצליח להתחבא מעיני צדיקי דורו, כי בעיניהם המאירות הבחינו רוממות מדרגת קדושתו, ועלתה להם להציץ מבעד למסוה הפשטות.

הלא כה הספיד הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפארט דברי נהי קינה בהלווייתו של רבי ישעי' זי"ע. וזאת אשר סיפר: בראשית תקופת הנהגתו שבת פעם רבינו בצל הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זי"ע, וכדרכו היה נחבא אל הכלים, וישב בקצה השולחן כאחד מצעירי החסידים.

אולם הרה"ק משינאווא הבחין במעלת קדושתו, ובהכנסו לכהמ"ד לעריכת השולחן, הורה לו בידו לעלות לראש השולחן. בגודל ענוותנותו לא עלתה על דעת רבינו שהוא מתכוון אליו לכן נשאר במקומו. כאשר הגיע הרה"ק משינאווא לזמר 'אתקינו סעודתא' הורה לו פעם שנית לבוא לראש השולחן וגם הפעם לא סבר רבינו כי הכוונה אליו בדווקא.

כאשר כבר עמד הרה"ק משנאווא לקדש על הכוס, רמו לו פעם שלישית להתקרב לראש השולחן, וכאשר המשיך רבינו להתעלם מזה אמר הרה"ק משנאווא: "אז נישט, וועט מען גיין צו אייך!" והרים את הכוס בידו, ופנה אל מקום רבינו. שוב לא היתה לרבינו ברירה אחרת וניגש לראש השולחן. כששואלו הרה"ק: "זוי לאנג נאך וועט איר זיין א נחבא אל הכלים!?"

(מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס 'ספרא דמלכא')

***

כידוע היה הרה"ק רבי ישעיה'לע קרעסטייר זי"ע בצעירותו משמשו של הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע בעל מחבר הספר הק' "אך פרי

תבואה". כאשר נעשה רבינו למשמש בקודש אצל רבו, קירבו הרה"ק מליסקא מאד, עד שנעשה כבנו.

לכמה מבני הבית של הרה"ק מליסקא לא מצא חן קרבתו היתירה של רבינו, וניסו להניא אותו מכך. אך הרה"ק מליסקא היסס ואמר: ישעיה'לע בעבורי הוא הכל.

הרה"ק מליסקא היה מתבטא פעמים רבות, אודות הברכה המיוחדת שברבינו, כדוגמת ביטוי: כשישעי' מחלק את הבילקעלעך, נכנסת בהם ברכה.

(מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס 'ספרא דמלכא')

***

חביבות יתירה נודעת לו - לרבי ישעי' אצל הגה"ק מרן בעל ה"דברי חיים" מצאנו. אחר פטירת הרה"ק מליסקא נסע לצאנו, ואחר תפילת ערבית עמדו מס' אנשים חשובים ומכובדים על יד חדרו של הרה"ק מצאנו. וכאשר בא הרה"ק, אמר לרבי ישעי': ישעי', קום צו די וועטשערע, (בוא לארוחת ערב), ויבקשו הרבנים שעמדו שם, שיביא להם שיריים.

וכאשר הביאו בפני הרה"ק קערה עם גריסין חמים, וגם לרבי ישעי' הגישו הצלחת עם הגריסים, והיו חמים מאד. והרה"ק אכל מיד, אך רבי ישעי' לא יכול היה לאכול מפני החום, ומפני הבושה מהרה"ק מצאנו אכל קמעא קמעא. וכאשר סיים הרה"ק את אכילתו, משך אליו את קערתו של רבי ישעי' ויאמר לו: נו, לאמער עסען בענאנט (בוא נאכל ביחד). ואכלו יחד, ולא נשאר אלא מעט, ומזה המעט הביא לפני הרבנים שחיכו בחוץ לשיריים.

***

פעם בעת שביקר בצאנו, וישב בסעודה אצל הרה"ק, וקודם ברכת המזון ישב הרה"ק כשראשו שוען על אחורי הכסא בדבקות. ובני הרה"ק לחשו בינם על רבי ישעי' שמתנהג ברעביסטעווע ולוקח קוויטלעך וכו', כי רצו שהרה"ק ישמע את דבריהם, אך לפתע התעורר הרה"ק ואמר: טוב עין הוא יבורך, ישעיה וועט בענטשן. ויקח הרה"ק את הכוס, אך רבי ישעי' עדיין ישב על מקומו מרחוק. ויאמר הרה"ק: נו, נו, שיבוא ליקח הכוס, אז ניגש רבי ישעי' וישב על יד הרה"ק ובירך על הכוס.

***

אחר פטירת רבו הקדוש מליסקא זי"ע נסמך ע"י הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זי"ע להיות מנהיג לעדתו, ואמר בלשה"ק: מרדכי דארף נישט כובש נבואתו זיין - כי בשמים הכריזו "שישעיה ימלא מקומו של הרה"ק מליסקא".

***

הנהיג הרה"ק רבי ישעיה את נשיאותו ברמה, אלפים הסתופפו בצלו, להנות ממנו עצה ותושיה, נתפרסם בגודל צדקתו ופזרונו לצדקה וחסד עד שהרה"ק רבי ברוך מגורליץ זי"ע העיד עליו "כי כלפי הצדקה של ישעיה, נוהגים בדרך ארץ אפילו בשמים".

(מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס 'ספרא דמלכא')

***

עמוד החסד

השלים נפשו במדת גמילות חסדים

גדולי גאוני וצדיקי דורו, העידו על רבינו, כי השלים את נפשו במצות גמילות חסדים ובאהבת ישראל, אשר קיימן בתכלית השלימות.

אחד מגדולי תלמידי הגה"ק בעל 'חתם סופר' זי"ע, הגה"צ ר' חזקי' פייבל פלוט זצ"ל אבדק"ק שוראן בעל 'לקוטי חבר בן חיים', ביקר פעם אחת בעיר הרחצה ערדע-באניע הסמוכה לעיר ליסקא, והתאכסן שם בבית תלמידו הרבני התורני ר' אברהם בענער ז"ל.

בעת ההיא היתה ראשית תקופת הנהגת רבינו, וקבע אז מקום מושבו בעיר קרעסטייר הסמוכה לליסקא, וחסידים החלו להסתופף בצל קדשו ולהתברך מברכותיו.

תורה מפי הגה"ק בעל 'חתם סופר' זצ"ל, ונעשה לתלמידו המובהק. אחרי פטירתו המשיך ללמוד בצל בנו הגה"ק בעל 'כתב סופר' זצ"ל. בשנת תר"ט נתקבל לאבדק"ק שוראן, ושרת שם בקודש עד פטירתו ביום כ"ז כסלו תרנ"ד, חיבר ספר 'ליקוטי חבר בן חיים', י"א חלקים.

¹ נולד ביום כ"ד שבט תקע"ח, בקעלן שבמדינת מעהרן, לאביו הרבני ר' חיים פלוט ז"ל. ראשית לימודו מפי הגי"ר אברהם פראהליץ זצ"ל מקעלן, וכן נשא ונתן בדי"ת עם הגי"ר חיים דייטשמן זצ"ל אבדק"ק קעלן. בימי בחורותו נשאו לבו לדרוש את ד', וגלה למקום תורה לקי"ק פרעשבורג המעטירה, לקבל שם

וישאל ר' אברהם בענער את פי רבו הגה"צ משוראן, מהו חוות דעתו על הרבי מקערעסטיר, אשר אומרים עליו שהוא בעל רוח הקודש ופועל ישועות.

השיב לו הגה"צ משוראן: כל מי שמזכך נפשו ומתקן מדה אחת בשלימות גמורה, ראוי שתשרה עליו רוח הקודש, והרבי מקערעסטיר השלים את נפשו במדת גמילות חסדים ובאהבת ישראל, בשלימות גמורה. ומדה זאת כוללת כל המדות הטובות, כמו שאמרו חז"ל (ירושלמי נדרים 5), 'ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה', וא"כ בוודאי שראוי הוא שתשרה עליו רוח הקודש.²

***

בין הרבנים הגאונים והצדיקים שהשכימו לפתחו של רבינו, נמנה גם הגה"צ ר' שמעון גרינפעלד זצ"ל אבדק"ק סעמיהאלי בעל 'שו"ת מהרש"ג³, אשר היסב כמה פעמים בסעודת מלוה דמלכא של רבינו. כאשר שאלוהו מקורביו לפשר נסיעותיו לקערעסטיר, כיון ששמו של רבינו לא נודע ולא התפרסם כגאון בתורה. ענה להם מהרש"ג: "אם האט שוין ישעיה הנביא געמאכט פאר א רבי!"

וכך הסביר מהרש"ג את דבריו: ישעיה הנביא אמר (ישעיה נח, ד"ט) אל בני ישראל בשם ה': "הלוא פרס לרעב לחמך, ועניי מרודים תביא בית, כי תראה ערום וכסיתו", ומי שמקיים כל זאת, מתקיים בו המשך הפסוק: "אז יבקע כשחר אורך והלך לפניך צדקך, אז תקרא וה' יענה, תשוע ויאמר הנני". הרי לך ישעיה הנביא כבר הסמיך את רבי ישעילע להיות רבי פועל ישועות.⁴

***

כף מאזנים

פעם אחת שבת בקערעסטיר הרה"צ ר' טודרוס רוקח זצ"ל מנעמרוב⁵, נכד הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע, וכדרכו קיבלו רבינו בכבוד גדול. אחר השבת יצא רבי טודרוס לדרוכו, לקבץ צדקה בערי וכפרי הסביבה, ובאחד מימי השבוע הגיע לעיר קאלוב, והלך לבקר את המרא דאתרא הגה"צ ר' מנחם בראדי זצ"ל בעל 'באר מנחם'.⁶

בתוך השיחים שאל אותו הבאר מנחם, איפה עשה את השבת העבר, השיבו רבי טודרוס כי חסה בצל רבינו בקערעסטיר. וישאלוהו הבאר מנחם, מה דעתך על הרבי מקערעסטיר? השיבו רבי טודרוס בזה"ל: "וואס זאל איך אייך זאגן קאלובער רב, איך בין דאך א פארער, איך קען אלע צדיקי הדור, רבי ישעילע מיט זיין לעפל" (שמחלק עמה אוכל לבני"), וועט מכריע זיין אלע צדיקים לעתיד לבוא!"

תשובתו של רבי טודרוס מצאה חן בעיניו של הבאר מנחם, ומאז ואילך בכל הזדמנות ששוחחו אודות רבינו, חזר על דבריו, והיה אומר: "רבי טודרוס אמר, כי לעתיד לבוא יכריע רבי ישעילע את כל הצדיקים עם הכף שלו!"⁷

***

לית פירכא על רבי ישעילע

סיפר הגה"צ ר' שמעי' שווארץ זצ"ל אבדק"ק וועלץ, כי בהזדמנות אחת שמע את דודו הגה"צ מהרש"ג זצ"ל מסעמיהאלי מרבה בדברי שבח וקילוס אודות רבינו, והרהיב עוז בנפשו ושאלו: הלא דודי בגודל גאונו וחריפותו דוחה כל גדולי גאוני הדור בקש, ומדוע הוא כל כך מרבה לשבח את הרבי מקערעסטיר? ענהו המהרש"ג בצחות לשונו: הלכה פסוקה היא בשו"ע, כי כל יהודי מחוייב לאכול שלש סעודות בשב"ק, ויש אומרים כי סעודה שלישית

אפשר לצאת ידי חובתה באמירת דברי תורה.⁸ והנה אם ת"ח יגיד חדושי תורה כדי לצאת בזה חובת סעודה שלישית, הרי יתכן כי ת"ח אחר יפריך את דבריו, ויתברר שחידושו אינם לאמיתתה של תורה, ונמצא שלא יצא באותן ד"ת ידי חובת סעודה שלישית, אך באכילת 'בארכעס' [חלות] יוצאים לכל הדעות!

וסיים המהרש"ג את דבריו: "הרבנים דורשים ומחדשים חידושי תורה, ברם יש מקום להקשות על דבריהם, אבער רבי ישעילע טיילט בארכעס פאר אידישע קינדער, און אויף דעם איז נישטא קיין פירכא!"⁹ (מופת הדור)

***

אותו ראיתי צדיק לפני בדור הזה

בהזדמנות אחרת הסביר המהרש"ג למה הוא מכבד ומוקיר את רבינו יותר משאר צדיקי הדור, וכה אמר: "אלע רביס פליען אין הימל, דארט ווייס איך נישט, איך קען זיי נישט נאכגיין, אבער רבי ישעילע קערעסטירער זעה איך וואס ער טוט דא אויף די ערד!"¹⁰ (מופת הדור)

***

כביתו של אברהם אבינו

אכן, מדת החסד שיקדה בו ושמנו יצא לשם ולתהלה בקרב הארץ, בפעולות הכבירות לצדקה וחסד. בעקבות כן ביתו של הרה"ק רבי ישעילע היווה "משכן חסד" גדול, ששעריו היו פתוחים לרווחה בכל עת, ואורחים רבים צובאים על דלתותיו יום יום ומצויים בו תדיר יומם וליל.

אותם שימש, השקה והאכיל, החיה נפשות והציל נשמות. כל התנהגותו היתה בתכלית הענווה והפשטות, ולא נהג שום שררה כלפי קהל חסידיו. במקומו בבת המדרש לא עמד עבדו 'שטענדרער' מיוחד, כנהוג אצל רבנים ונכבדי תורה, רק ישב בשולחן הראשון שבכותל המזרח, יחד עם שאר חשובי המתפללים.

פעם הציעו לו מקורביו, כי לטובתו ולטובת המונים הצובאים על פתחו, כדאי מאד למנות גבאי שינהל את חצר הקודש. השיב להם: "איך ברויך נישט קיין גבאי, נאר אז א איד ברויך פרנסה, זאל ער זיין ביי מיר!" (מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס 'ספרא דמלכא')¹¹

***

כאן המקום לצטט את תיאור מעניין שמוכב בספר "עולמו של אבא" (ע' קנ"ב). אלפי חסידים מכל קצוות הונגריה נהרו אל הרה"ק רבי ישעי' מקערעסטירער. ובפרט אנשים פשוטים, פועלים, עניים וקבצנים. הוא היה מפורסם בכל המדינה כמכניס אורחים גדול, ביתו היה פתוח לרווחה כביתו של אברהם אבינו ע"ה. ברגע שנכנס יהודי לביתו, נתנו לו שלום וככר לחם... בשבתות ובחגים סעדו על שלחנו אלפי יהודים. תופעה נפוצה היתה בקריסטיר שמחותנים עניים מגיעים לכפר כדי לחגוג את חתונת צאצאיהם בבית המדרש של האדמו"ר. הרבי הי' מתכבד בסידור הקירושין וכל ההוצאות הענקיות של הסעודה למאות אורחים מימן הרבי מכיסו. בנוסף לזה היה הרבי מעניק סכום כסף גדול. בתור דורון דרשה לחתן.

כמו כן כשנולד בן לאיש עני, היה מכבד את האדמו"ר רבי ישעילע בסנדקאות ואז כל ברית המילה עם המסיבה נעשתה על חשבונו, ועוד נתן לבעל הברית כסף רב למען גידול הבן. (מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס 'ספרא דמלכא')¹²

***

⁵ בן הרה"ק רבי משה מקארוב זי"ע, בן הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע. ביוז"ר חתן הרה"ק רבי אברהם משענדישבו זי"ע, וביוז"ר חתן דודו הרה"ק רבי יהודה זינדל מאוואן זי"ע. מתחילה קבע בית מדרשו בקי"ק נעמירוב, ואחר מלחמת העולם הראשונה בקי"ק ראווא-רוסקא.

⁶ נולד בשנת תרכ"א, לאביו הגה"צ ר' אברהם בראדי זצ"ל אבדק"ק ברענוא, ונתגדל על ברכי זקנו הגה"צ ר' אברהם יצחק וויינבערגער זצ"ל אבדק"ק קליינווארדיין. בשנת תרמ"ב נשא את בת הרה"ק רבי משולם פייש מטאש זי"ע, ונתקבל אז לאבדק"ק טאש. בשנת תרס"א נתקבל לאבדק"ק קאלוב, ושרת עם בקודש עד פטירתו ביום ח' אב תרצ"ח. חיבר ספר 'באר מנחם' ע"ת, (נירעדהאז תרצ"ט).

⁷ מפי הרה"ח ר' מאיר רויז נ"י, ששמע מפי אביו הרה"ח ר' משה רויז זי"ל מקעמטש, תלמיד הגה"צ בעל 'באר מנחם' מקאלוב זצ"ל.

⁸ בשו"ע או"ח סי' תמ"ד סעיף א, כותב הרמ"א: [בשבת ע"י] יקיים סעודה שלישית במיני פירות או בבשר ודגים, עכ"ל. וכתב על זה הבאר היטב ס"ק ב: ושל"ה בשם הוהר"ב כתב, שרש"י היה עוסק בתורה [בשבת ע"י] במקום סעודה ג.

⁹ מפי הרה"ח ר' חיים שלום טובי נ"י, ששמע מפי אביו הרה"ח ר' משה רויז זי"ל מקעמטש, תלמיד הגה"צ בעל כתב"ס, ח"א עמי תטו.

¹⁰ מפי הרה"ח ר' יואל הלוי היימליך שליט"א הרב מוונגשיד, ששמע מפי הגה"צ ר' שמעי' שווארץ זצ"ל אבדק"ק וועלץ, ב"א של הגה"צ מהרש"ג זצ"ל מסעמיהאלי.

¹¹ מפי הרה"ח ר' יעקב אלכסנדר גוטמאן נ"י, ששמע מפי דודו הרה"ח ר' נפתלי הערצקא בערנשטיין זי"ל מקראסטא, תלמיד מובהק של הגה"צ מהרש"ג זצ"ל מסעמיהאלי.

ישעי' האסט עפעס געלט?

באחת מנסיעותיו לצאנז, נכנס רבינו בערב שבת אל הקודש פנימה, וישאלהו הגה"ק מצאנז: ישעי' האסט עפעס געלט? השיב לו רבינו: כן, יש לי מעות. אמר לו הגה"ק מצאנז: נו געב אהער! והוציא רבינו את צרור כספו שהכין כבר בכיסו, ומסרה להגה"ק מצאנז.

ויוסף הגה"ק מצאנז וישאלהו: ישעי' האסט נאך געלד? השיב לו רבינו: כן, יש לי עוד מעות. אמר לו הגה"ק מצאנז: נו געב אהער! ככה נשנה הדבר כמה פעמים, עד שרבינו מסר לו את כל מעותיו עד הפרוטה האחרונה, ויעל סכום המעות עד שש מאות רייניש, סכום עצום בימים ההם.

בעת כניסת השבת, כאשר עמד הגה"ק מצאנז לברך את בניו ונכדיו כמנהגו, התייצב רבינו בין יו"ח של אותו צדיק, והשתוקק לקבל את ברכת קדשו. כאשר הבחין בו הגה"ק מצאנז, קראו אליו, הניח את ידיו על ראשו, והרעיף עליו טללי ברכותיו.¹²

באותו מעמד נוכח גם אחד מצאצאי הרה"ק רבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, אשר גם הוא חפץ לקבל ברכה, אך הגה"ק מצאנז התעלם ממנו. ובראותו שרבינו זכה להתברך, התרעם ושאל: מדוע נתברך הבחור הלזה ואני לא?

ויען הגה"ק מצאנז: ישעי' האט מיר היינט געגעבן זעקס הונדערט רייניש, און איך האב מיט דעם מחיה געווען אן א שיעור ארימעלייט, און עס איז אים נישט געבליבן, ניטאמאל איין פרוטה!¹³ (מופת הדור)

* * *

תל תלפיות

וואס זאל איך טאן אז מען גלייבט מיר נישט!

כאשר נתוועדו חסידים ואנשי מעשה, ביומא דהילולא הראשון של רבינו, סיפר הרה"ח המופלג ר' שלמה הכהן ענגל ז"ל, עובדא נפלאה שבדידיה הוה עובדא, ומעשה שהיה כך היה:

פעם אחת הצטרך אחד מגיטו - של ר' שלמה - להתייצב לעבודת הצבא, וביקשו גיטו, שבהיותו כל כך מקורב אל רבינו, יואיל נא להיכנס עמו אל הקודש פנימה, לבקש ברכת רבינו בטרם יעמד למבחן הצבא. וכן עשה.

כשמוע רבינו את דברי בקשתו, האציל עליו את ברכת קדשו, ואמר לו בקצרה: "הקב"ה יעזור שתנצל מעבודת הצבא". אך במקום שהמתברך יענה 'אמן' על ברכת רבינו, התחכם להשיב: "הקב"ה יעזור שאכן כן יהיה".

המשיך ר' שלמה וסיפר, שכאשר שמע כיצד גיטו עונה על ברכת רבינו, התרעם עליו בלבבו, למה לא השיב 'אמן', כפי שנוהגים כל המתברכים מפ"ק.

ויהי כאשר התייצב גיטו לבחינה לפני פקיד הצבא, מצאוהו מוכשר לעבודת הצבא. ויבוא גיטו שנית לפני רבינו, והתאונן לפניו על כך. אמר לו רבינו: "וואס זאל איך טאן, אז מגלייבט מיר נישט!"

בסופו של דבר, האציל עליו רבינו שנית את ברכת קדשו, והפעם ענה 'אמן' על ברכתו, באמונה ובתמימות, ואכן ניצל מעבודת הצבא.¹⁴

(מופת הדור)

* * *

סעודתא דדודאתקינא סעודתא

¹² מפי הרב ר' משולם נתן שפיגעל שליט"א רב דקהל תפלה למשה, נכד רבינו, ששמע מפי בעל העובדא. ¹³ ישח זקנים, ח"ו עמי שלח, מפי הרה"ח ר' וואלוש לעו נ"י, ששמע מפי זקנתו הרבנית מביקסאד ע"ה, ובתוס' פרטים מפי הרב ר' שמעי' פיש שליט"א נכד הרה"ק מביקסאד זי"ע.

¹⁴ ינועם שיח, עמי קסט.

¹⁵ סיפר הרה"ג ר' יואל הלוי היימליך שליט"א הרב מוועניש, ששמע מפי אביו הגה"צ ר' מנחם יוסף מקאראד זצ"ל, שכאשר סיפר רבינו עובדא זו, התבטא בוה"ל: "ער האט מיר געבענטשט און געבענטשט און געבענטשט!"

¹⁶ מי באר ישעיהו, עמי י, מפי רבינו, וכן בספר יחזון ישעיהו, עמי יב. ובתוספת פרטים מפי הרה"ח ר' ישראל מאשקאוויטש זי"ל מסעמיהאלי.

¹⁷ מפי הרה"ח ר' אליעזר אבערלאנדער זי"ל מנייפעסט, ששמע מפי הרה"ח ר' שלמה הכהן ענגל זי"ל מטאשיא.

וכך היה דרכו בקודש בחלוקת המאכלים, כאשר התהלך בין השולחנות שהסבו שם האורחים, כיסה את האוכל מעיני הרואין, כדי שיהיו סמויין מן העין, ותשרה בהם הברכה, והושיט את ידיו מתחת למפה המכסה, ומשם הוציא האוכל לחלקם להאורחים, והיה די והותר לכל המסובים המרובים.¹¹

וכן סיפר הגה"צ ר' יצחק בנימין מענדלאוויטש זצ"ל אבדק"ק לאדאני, מה שחזו עיניו בעת שחילק רבינו מזונות בערב יוה"כ, כאשר ציבור גדול עמד לקבל מזונות ממנו, ובראות רבינו כי כמות המזונות שלפניו לא יספיק לכל הנמצאים, כיסה את המזונות עם מפה, והמשיך לחלק, ולמרבית הפלא היה די והותר לכל הציבור הגדול.¹² (מופת הדור)

* * *

כצפחית ברבש

רבינו נהג לערוך סעודה גדולה בכל ראש חודש לכבוד היום. באחד מראשי חדשים, הגיע הרה"ק רבי אליעזר פיש זי"ע מביקסאד, להסתופף בצל רבינו. כמוכן שרבינו כיבדו וביקשו שישב עמו לסעודת ר"ח.

אך כידוע מיעט הרה"ק מביקסאד מאוד באכילה, משום שסיגף עצמו רבות, וברבות השנים נחלש גופו מזה, עד שהגיע למצב כי רק ביצה בן יומו עיכלה קיבתו, ושתה רק קצת חלב. על כן לא נטל ידיו לסעודה.

בתוך הסעודה הרגיש רבינו, כי הרה"ק מביקסאד איננו טועם מאומה מן המאכלים, וישאלהו בלשון תמיהה: נו! כשואל ברמיזה למה אינו נוטל חלק בסעודת ר"ח. אך בטרם ענהו הרה"ק מביקסאד, אמר לו רבינו: "ווייטט איר וואס, לאמיר עסן צוזאמען!"

הרה"ק מביקסאד נעתר לבקשתו, ורבינו כיבדו בקערה מלאה מיייערן צימעס'. כאשר סיים הרה"ק מביקסאד לאכול מזה, שאל אותו רבינו, אולי נכבדו בקערה נוספת, והסכים לזה. ויהי הדבר לפלא בעיני כל, כי הרה"ק מביקסאד שינה מדרכו מאז ומקדם להסתגף ביותר, ובהיותו סמוך על שולחן רבינו, נדחו כל סיגופיו.

כאשר חזר הרה"ק מביקסאד לביתו, אמר למקורביו, כי מעולם לא הרגיש טעם ערב כזה שהרגיש במאכלים אשר כיבדו רבינו.¹³

(מופת הדור)

* * *

צדקת פזרונויהא חלקי עם נוטני צדקה

בשנות בחרותו התלוה רבינו פעמים רבות אל רבו הרה"ק מליסקא בניסיעותיו התדירות להסתופף בצל הגה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנז זי"ע, אשר ידוע ומפורסם לדורות, כי בנוסף לעוצם גאונותו וגודל עבודתו בקודש, היה חד בדרא, גם במדת הצדקה והחסד.

בכל יום ויום נהג לפזר סכומים עצומים לצדקה, ומעולם לא לנתה פרוטה בכיסו, ומעשים בכל יום אשר נתן את כלי ביתו כמשכון לעשירי העיר, כדי שיואילו להלוות לו סכומים נוספים שנצרכו לו למטרות צדקה שונות, ולרוב הוצרכו לפדות בערב שבת את מנורת הכסף, שהרבנית תוכל להדליק בה נרות שב"ק.

בידעו את גודל צדקת פזרונו של הגה"ק מצאנז, השתוקק רבינו מאוד, להיות שותף בעבודתו הקדושה. על כן קיבץ פרוטה אחר פרוטה, עד שעלה ונצטבר לו סכום כסף גדול, והביאו לצאנז. וכאשר נכנס אל הקודש פנימה, מסרו לירי הגה"ק מצאנז, למען יהא לו חלק בעבודתו במצות צדקה.¹⁴

¹¹ וראה בקונטרס 'תולדות משפחת המחבר', שבסוף ספר 'הגדת בית אהרן', מה שהיה רגיל הרה"ח ר' יונה פריעדמאן זי"ל ממוזשאי לספר, ממה שראה בעת שהותו בצל רבינו: "בכל ליל שב"ק בסעודת שבת היה רבי ישעיהו עומד בראש השולחן, עושה קידוש ונוטל ידים לברכת המוציא. לאחר מכן היה קם מהשולחן, נכנס למטבח ולקח סיר עם תבשילי שבת, ומניחו מתחת לרועו, ובעצמו הוסיף לחלק אוכל לכל המסובים.

עם גמר סיבובו סביב השולחן, התחיל לעשות סיבוב שני, ושאל את כל אחד ואחד כאילו לוחש באזנו: אולי אתה רוצה עוד מנה? ואם אחד מהיושבים אמר: כן, אני רוצה עוד. ראו שקרן אור פניו מרוב שמחה. ר' יונה שם לב לדבר, שכאשר היה שואב כף אחת מהסיר, היתה הכף מתמלאת מעצמה, וכאשר הוריקו לצלחת, גם הצלחת היתה מתמלאת בעצמה על גדותיה, עד שגמר את כל הסיבוב סביב השולחן, ואז הוריד את הסיר, שהיה מוסתר בחלקו תחת זרועותיו, ורק אז היה הסיר ריק לגמרי ובכך מוכן מדוע חילק בעצמו את האוכל, משום שהברכה חלה רק על הכלי שרבי ישעיהו אחז בידו, וכך הספיק להאכיל מעל למאה אנשים."

רבינו הקפיד, כי יכינו ויאפו ויבשלו מאכלי הסעודה דייקא במוצאי שבת, כמיוחדים לסעודת מלוה דמלכא, ולא יכינו את הסעודה משיירי סעודת שב"ק בלבד.¹⁸

וכך נראתה חצר קערעסטיר בכל מוצאי שב"ק. מיר כצאת השבת, התחילו בהכנת המאכלים המרובים. מדי שבוע שחטו הרבה עופות, ולפעמים כאשר נתרבה מספר המשתתפים בסעודה, אף שחטו בהמה ואפו ובשלו מעדני מלכים, היאות לכבוד סעודת דוד מלכא משיחא.

הדגים הובאו חיים, על ידי הציידים הנכרים, מאשר דגו זה עתה במוצ"ש, מנהר הבאדראג. ובשלו אותם לכבוד סעודת מלוה דמלכא. כמו כן לשו עיסות גדולות, כדי לאפות כמות גדולה של חלות שיספיקו לכל האורחים המרובים. גם הכינו בכל מוצ"ש, המאכל המיוחד לסעודת מלוה דמלכא, התבשיל המכונה 'בארשט מיט קארטאפל', ועוד כמה תבשילים שונים להרבות בכבודה של סעודה זו, אשר בצל רבינו נערכה ביתר שאת.

וזאת אשר כתב הרה"ג ר' יוסף מרדכי גינצלער זצ"ל בספרו 'מי באר ישעיהו' (עמ' 10), בתיאורו את עבודת רבינו בסעודה זו:

"מלוה מלכה - מוצש"ק מיד טבח זובח, והכין מעדנים ממש, אף היו מבשלים בשר ודגים, חלות גדולות, בארשט ותפוחי אדמה, קטניות, פשטידה, יין רב, ממש סעודת שלמה בשעתו, ואחרי זה היה דרכו לספר ספורים מן צדיקים, והיה דרכו לומר 'א געלט מעשה', בענין מלוה מלכה היה לו דרך גדול, מה שלא נראה ולא נשמע אצל שום רבי בעולם, אשרי מי שזכה לחסות תחת צל כנפיו".

כיוצא בזה סיפר הגה"צ ר' ישראל טויסיג זצ"ל ממאטערסדארף, כי בדרכו להסתופף בצל רבינו בשב"ק, עבר דרך העיר אוהעל, וסר לבית רבו הגה"צ ר' יואל סג"ל פעלנער זצ"ל אב"ד דשם, לשאול בשלמו ולבקר בהיכלו. רבו שמח לקראתו, והזמינו להיות אורחו בשב"ק הבעל"ט, ויען כי לא הרהיב עוז בנפשו לסרב לבקשת רבו, על כן נשאר בשב"ק באוהעל. במוצאי יום מנוחה נסע לקערעסטיר לסעודת מלוה דמלכא, שהיתה מפורסמת בשער בת רבים.

בהיותו במוצש"ק בקערעסטיר, נתפעל מאוד ממנהגי רבינו בסעודת מלוה דמלכא, אשר ערך אותה ברוב פאר והדר, במאכלים ומשקאות בהרחבה, ממש כסעודת שלמה בשעתו. וסיפר בהתפעלות, שהשתדל לספור ולמנות כמה סוגי מאכלים הוגשו לסעודה זו, ומנה כעשרה מיני מאכלים. הסעודה נתארכה אז עד שעה שלש אחרי חצות הלילה. ורבינו כיבדו לברך ברכת המזון על הכוס.¹⁹

(מופת הדור)

***

מצמיח ישועות

והיית רק למעלה ולא תהיה למטה

פעמים רבות נהג רבינו לעודד שבורי לב, אשר הזכירו לפניו את מצוקותיהם, באמירת דברי צחות ערבים, ובאופן זה המשיך שפע פרנסה והצלחה לבני ישראל.

סיפר הרה"ק רבי יחזקאל שרגא מערץ ז"ע, כי יהודי מבודאפעסט בא אל רבינו, והשיח לפניו מצוקת לבבו, שמלפנים הצליח מאוד במסחריו והתפרנס בריווח, ולפני זמן מה נהפך עליו הגלגל, ומסחריו יורדים מטה מטה.

יהודי זה נשאר לשבות בקערעסטיר. באחת מסעודות שב"ק ראה רבינו שאינו אוכל כלום, וישאלהו רבינו: מדוע אינך אוכל? השיב לו: "איך האב נישט קיין לעפעלע" (כה).

הראה רבינו בידיו הק' תנועה כלפי מטה, ואמר לו בלשון תמיה: "וואס? דו דארפסט לעפעלע? דו דארפסט פעלפעלע!" כי בשפה האונגארית תיבת 'לעפעלע' משמעותה למטה, ותיבת 'פעלפעלע' משמעותה

למעלה, ורמז לו בצחות לשונו, שמכאן ואילך לא ירדו מסחריו מטה מטה, אלא ישתפרו ויעלו מעלה מעלה. וכן היה, כי מני אז והלאה, עלה קרן הצלחתו, והיתה לו פרנסה בהרחבה גדולה.²⁰

(מופת הדור)

***

מגדים תמתיק ותושיע

במיוחד הרבה רבינו לפעול ישועות ורפואות למעלה מדרך הטבע, בחלוקת חתיכות 'קאצקא-צוקער', שלחש עליהן את ברכת קדשו, והורה לחולי ישראל לאכלם. ואכן ידוע על הרבה חולים מסוכנים, שיצאו ממות לחיים ונתרפאו ברפואה שלימה, אחר אכלם ה'קאצקא-צוקער' שקבלו מרבינו.

סגולה נפלאה זו, קיבל רבינו מרבו הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ז"ע, אשר חולל ישועות נפלאות לרפאות חולי ישראל, בהעניקו להם חתיכות 'קאצקא-צוקער'. ורבינו נהג כמותו, להמשיך ישועות ורפואות לבני ישראל על ידי סגולה זו.

***

פעם אחת נלווה רבינו אל רבו הרה"ק מליסקא, בדרכו להסתופף בצל הגה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו ז"ע. בדרכם עצרה מרכבת הברזל בעיר בארדיוב, ושם המתינו זמן קצר, עד שתגיע המרכבה בה ימשיכו את נסיעתם.

בעודם ממתנים שם מחוץ לעיר, ניגש אליהם הדיין דמתא, שהלך ביחד עם אברך אחר אשר אשתו התקשתה בלדתה, ומצויה בסכנה גדולה, ויבקש הדיין את הרה"ק מליסקא, ליכנס העירה ולסור לביתה של המקשה לילד, להתפלל עבורה ולהאציל את ברכת קדשו.

אך כיון שהרה"ק מליסקא נחפו לדרכו, התנצל לפניו, שרצונו להגיע בעוד יום לצאנו, ולהתפלל שם תפילת מנחה, ואם יכנס עתה לעיר ינהרו אליו תושבי העיר, ועל ידי זה תתאחר נסיעתו.

על כן פנה הרה"ק מליסקא אל משמשו הנאמן רבינו, ואמר לו: הרי הנך לבוש ב'כאלאט' שלי, ובכיס מצויות כמה חתיכות צוקער, על כן לך נא אל בית המקשה לילד, ותן לה חתיכת צוקער, ואחר כך תחזור לבשרני בשורת מזל טוב.

וכן היה, רבינו סר לביתה של המקשה לילד, והוציא כמה חתיכות צוקער מכיס מעילו של רבו, עבור המקשה לילד, וכאשר הכניסו את חתיכת הצוקער לפיה, ילדה בשעה טובה ומוצלחת, ורבינו חזר אל הרה"ק מליסקא לבשרו בשורת מזל טוב, והמשיכו את דרכם לצאנו.

אחר עבור ימים אחדים ממאורע זה, הגיע הדיין דק"ק בארדיוב לצאנו. וישאלהו הגה"ק מצאנו: למה באת הנה, הרי לא חודש ולא שבת היום? השיבו הדיין מבארדיוב: באתי להתלונן על רבי הערשעלע ליסקער! וסיפר לו כי הרה"ק מליסקא עבר דרך בארדיוב, והראה כחו בהשפעת ישועות נפלאות מבלי להתפלל על הזקוק לישועה או לברכו, ורק בחתיכות צוקער לבד פעל ישועה. וכפי הנראה, חשש הדיין מבארדיוב, שמא באה הישועה לא מצד הקדושה.

אמר לו הגה"ק מצאנו: "מ'זאגט אויף אייך, אז איר זענט א חכם, און איר רעדט נארישקייטן. עס איז קיין וואונדער, רבי הערשעלע האט זיך מקדש געווען זיינע איברים, אזוי ווי אדם הראשון קודם החטא, על כן, וואס ער נעמט אין זיין האנט, איז מסוגל לרפואה".²¹

(מופת הדור)

***

תמתיק ותושיע

ברשות הצדיק הקדוש רבי ישעי' מקרעסטירער היתה מצויה מירושת רבו הרה"ק רב צבי הירש מליסקא, קופסה מליאה חתיכות צוקער שנתברכו על ידו. הקופסא הזאת עמדה תמיד על שולחנו שבחדרו

¹⁸ ראה מ"ש בזה חתנו של רבינו, הגה"צ ר' ישראל אברהם אלטר לאנדא זצ"ל אבדק"ק עדעלין, בספרו 'בית ישראל על מסי' שבת דף קיט ע"ב, וז"ל: "ענין בחי'א במהרשי'א כאן (בד"ה ואתו אריא ואכליה) וז"ל, גם כי הוא קושטא דהוה סגי ליה בכל מוצאי שבת בסעודת מלוה מלכא בכוליא אחת, אין זה כבוד סעודת הלוי'ת מלכתא, שתהיה מכוליא אחת שנתורה מסעודת שבת, אבל בעי סעודה באפי נפשה, כדקאמר, לעולם יסדר אדם שולחנו וכו', עכ"ל. מבורא מדבריו, דסעודת מלוה דמלכא בעי סעודה באפי נפשה, ולא די במה שניתותר משיריים של שבת, ואצל כ"ק מו"ח הרב הצדיק הקוה"ט מופה"ד בו"ק חו"פ מן רבן של ישראל בקש"מ מו"ה ישעי' שטיינער זצלה"ה ז"ע מקרעסטיר יצ"ו, היה המנהג,

¹⁹ סי' בית ישראל על קישושי"ע, סי' צו, סעיף ג.

²⁰ סי' יתפארת יחזקאל' דף קלא, ובתוספת פרטים מפי הרה"ח ר' מנחם מאיר בערקאוויטש נ"י.

²¹ ידרכי הישר והטוב, דף כא ע"א, ובצירוף פרטים נוספים מפי הרה"ח ר' ישעי' מנחם קליין ז"ל ממיישקאלץ (שיח זקנים, ח"ד עמ' רסב). ובנוסחא אחרת מפי הרה"ח ר' שלמה גפן ז"ל מבארדיוב, שהגרו"ק מצאנו זיי"א אמר לו: "אז דער ליסקער רב האט געהייסן געבן, און ישעי' האט געגעבן, אזי נישט קיין חתוש אז מינוערט געהאלפן".

המיוחד, וכאשר באו לפניו עם בקשה נחוצה, עבור חולה מסוכן וכדומה, הוציא כמה חתיכות צוקער מן הקופסא, וצוה להכניסם בפי החולה, ועל ידי כך נתרפאו ברפואה וישועה.

בכל פעם שהקופסה כמעט התרוקנה, מילאה רבינו מחדש בחתיכות צוקער.

פעם אחת אמר רבינו לנאמן ביתו החסיד המופלג ר' שלמה ענגל ז"ל כי הצוקער שבקופסא עוד נתברך על ידי רבו הקדוש מליסקא. שאל ר' שלמה: הלא הצוקער שנתברך על ידי הרה"ק מליסקא כבר אזל מכבר?! השיבו רבינו מקרעסטירער: "דאס גייט נישט אויס!" [חתיכות הללו אינם אוזלים וכלים].

***

עובדה מפליאה סיפר נער צעיר יליד קרעסטירער. פעם אחת בהיותו ילד קטן, שתה בטעות משקה של רפואה חריף מאד 'יאוט', וכיון ששתה מלוא הצלוחית מזה, היה בסכנה עצומה. הוריו פנו אל הרבה רופאים מומחים, אשר השתדלו לרפואתו, אבל לשווא כל עמלם, והסכנה עדיין גדולה. ייעצם אחד ממכיריהם שסעו אל הצדיק מקרעסטירער המחולל ישועות פלאיות אולי יעלה בידו רפואה.

אך כיון שהוריו הו הודים פשוטים מבני אשכנז תושבי בודפעסט, ולא הורגלו בדרכי החסידים, לא מיהרו לעשות כן. אך לא הייתה להם ברירה אחרת בראותם את המצב המסוכן של בנם, ניסו גם עצה זו. ויסעו לקרעסטיר, וסיפרו לרבינו אודות מצבו המסוכן של בנם. נתן לו רבינו שתי חתיכות צוקער, ואמר לו כך: "אז דו וועסט ראס אייננעמען, וועסטו ווערן אויסגעהיילט!" [אם תיקחו זאת לפיכם, על אתר תתרפאו] הילד עשה כפקודת רבנו, ונתרפא ברפואה שלימה וזכה לשיבה טובה, וחי עד קרוב למאה שנים.

(עפ"י מופת הדור עמ' תכ)

***

ותהי לו לבת

בימים ההם נחלו הרבה ילדים קטנים מכמה תחלואי ילדים, והרבה משפחות סבלו מזה באופן קשה, שכמה מילדיהם נעדרו אחר לידתם ל"ע. רבים השכימו לפתחו של רבינו, לשפוך לפניו שיחם על דבר מועקתם, ונושעו על ידי ברכותיו ועצותיו.

בין המשפחות האומללות האלה, נמנה גם הרה"ח ר' צבי (הערש) ווייס ז"ל שו"ב בק"ק סעמיהאלי - בנו של הרה"ח המופלג ר' טובי מאיר ווייס ז"ל שו"ב בק"ק סאטמאר, גיסו של רבינו - אשר סבל מאד מצער גידול בנים, ומעשרה ילדים מתו שמונה על פניו בשנות נעוריהם רח"ל.

בצר לו, נסע ר' הערשל אל דודו רבינו, ושפך לפניו את מר שיחו, שכבר שיכל שמונה מצאצאיו ל"ע. הורה לו רבינו, שיביא את בתו הילדה חי' מאטיל לקרעסטיר, על מנת שתתגדל בביתו ותהי לו לבת, ותזכה להאריך ימים ושנים הרבה.

ואכן כן היה. ר' הערשל הביא את בתו - שהיתה אז כבת ארבע שנים - לבית רבינו, ונתגדלה שם כבת. ובכל פעם כאשר הוריה רצו לראותה, באו לקרעסטיר לביקור קצר מאד, הם הגיעו לשם בשעות של אחר הצהריים, ולפני תפילת מנחה כבר יצאו מן העיר, מחשש שלא יאונה לה שום רע בהיותם בקרבתה.

הבתולה חי' מאטיל גרה בבית רבינו בכל שנות נעוריה, ונחשבה כאחות לבנות רבינו. בבית הגדול הזה נגמר השידוך שלה עם הרה"ח ר' מאיר שפיטצער ז"ל. ורק אחרי חתונתה חזרה לבית הוריה שבסעמיהאלי, והאריכה ימים ושנים הרבה. בשנות הצער והזעם נמלטה עם י"ח מצפרני הגרמנים הרשעים, ונפטרה בהיותה בת פ"ו שנים²².

(מופת הדור)

***

משפע מצות תפילין

סיפר הרה"ח ר' דוד הויער ז"ל, עובדא שאירע עם אביו הרה"ח ר' מרדכי צבי הויער ז"ל מזענטא. בשנות מלחמת עולם הראשונה קיבל צו פקודה להתייצב לצבא, ונסע למפקד הצבא, ובדקוהו שם רופאי הצבא, וקבעו שגופו חסון ובריא והוא מוכשר לשרת בצבא, וקבעו לו זמן שצריך לבוא למפקד הצבא.

בצר לו, בא לפני רבינו, והזכיר עצמו לפניו שיאציל עליו ברכת קדשו להשתחרר מלשרת בצבא. אמר לו רבינו: למה לא באת אלי לפני שהלכת למפקד הצבא, עתה כבר אחרת את המועד, והנך מוכרח לילך לצבא, רק זאת איעצך, שתקח עמך זוג תפילין, ותשמור עליהם כעל בבת עינך, ותיזהר שיהיו מונחים במקום טהור, ובזכות זה תשתחרר מהצבא, ותחזור לביתך בריא ושלם.

בעת עבודתו בצבא, היה נזהר מאוד לקיים דברי רבינו, הניח תפילין בכל יום בהצבא, ובכל מקום שהלך לקחם עמו, ולא עזבם אף לרגע אחת.

פעם אחת חששו ראשי מחנה הצבא, שהאויבים עומדים להפציץ את המחנה, על כן הלכו כל החיילים לישון לצד הימין של ה'באראק', שהיה שם המקום בטוח יותר, וגם הוא הלך לשם עם שאר החיילים, וכרגיל לקח את התפילין עמו.

באמצע הלילה נתעורר בדעתו, שאין מן הראוי לישון עם התפילין בין הערלים ששוכבים שם על הקרקע, על כן עזב את המקום, והלך לישון במקום אחר, כדי שיהיו התפילין נשמרים כראוי.

בלילה ההיא אכן הפציצו האויבים את המחנה, וכל החיילים שנמצאו בצד הימין של ה'באראק', נשרפו ונהרגו במיתות משונות ר"ל, ובזכות שקיים פקודת רבינו לשמור על קדושת התפילין כראוי, ניצל ממתה חטופה, וקיבל רק היזק קטן, ומחמת היזק קל זה שחררוהו אז מלשרת בצבא, וחזר לביתו בריא ושלם²³.

(מופת הדור)

***

אספקלריא המאירה

לבנה כטהרתה

פעם אחת שבת רבינו בעיר מאקאווע, והתאכסן בבית הרה"ח ר' ישראל משולם פייש פערלמוטער ז"ל. באותו מוצאי שבת התקדרו השמים בעבים, ובני העיר הצטערו מאוד, וחששו שלא יוכלו לקדש את הלבנה, כיון שכבר היה קרוב לסוף זמן קידוש לבנה.

ניגש הגאב"ד הגה"צ ר' משה פארהאנד זצ"ל²⁴ אל רבינו ואמר לו: "רבי, זעט עס זאל זיין א לבנה! השיב לו רבינו: "נו, געט אהער תיקון, וועט זיך מאכן א לבנה! כי כידוע נהג רבינו לחלק מזונות ויי"ש אחר קידוש לבנה.

השיבו הרב: הלא כעת במוצאי שבת אין כסף באמתחתי. ענה לו רבינו: "נו, זאל דער עולם גוט שטיין!" היינו שבני העיר יקבלו עליהם להיות ערבים על פרעון ה"תיקון". בני העיר ענו ואמרו מיד, שהם מסכימים על זה. בתוך כדי דיבור נתפזרו העננים ונראתה זריחת הלבנה בעד החלון, ויצאו לקדש הלבנה בשמחה רבה.

אחר הדברים האלה אמר הגה"צ ר' משה פארהאנד זצ"ל בהתפעלות: "ווען איך העט עס אליין ניקס געזען, העט איך עס ניקס געגלויבט!"²⁵

***

באחת השנים התעסק הגאון החסיד ר' יוסף מרדכי גינצלער זצ"ל לפני חג הסוכות, במסחר אתרוגים. וישאלהו רבינו מה מחיר אתרוג מהודר? השיבו ר' יוסף מרדכי, מאה וחמישים אלף קרוינען לערך (בעת ההיא היה 'אינפלאציע', וירד ערך הכסף באונגארן).

נענה לו רבינו בזה"ל: "איך קען נאך אזויפיל נישט געבן פאר איין אתרוג, איך האב נאך נישט מער ווי אכצן טויזנט קרוינען אויף דעם". ואף כי כסף רב היה אז ברשותו, אך כסף זקוק לגמרי, שבא כולו ממקור

²² מפי בתה מרת רבקה ברוין שתיחי.
²³ מפי המספר ר' דוד הויער ז"ל, בנו של בעל העובדא.

²⁴ נולד בשנת תרכ"א בעיר נייטרא, לאביו הרבני התורני ר' יוסף צבי פארהאנד ז"ל, קיבל תורה מפי הגאון ר' שמואל עהרנפעלד זצ"ל אבדק"ק מאטערסדארף בעל 'חותן סופר', למד בישיבתו שמונה שנים והיה תלמידו המובהק. בשנת תרמ"ב נתקבל לראב"ד בק"ק נייטרא, ובשנת תרע"ב נתקבל לאבדק"ק מאקאווע, החזיק שם ישיבה גדולה והעמיד תלמידים הרבה. נפטר ביום י"ז סיון תשי"ד בעיר בודאפעסט ומנו"כ במאקאווע, חיבר ספר 'אהל משה' ועוד.

יא

טהור, להשתמש בהם לצורך קניית ד' מינים, חסרה לו באותה שעה.²⁶
(מופת הדור)

***

י"ד ב"ת חלות

הרה"ק רבי ישע"לה מקערסטיר זי"ע, לא היה נוהג לסדר לעצמו י"ב חלות לכבוד שבת קודש, בהטעמי: "וען א יוד' שטייט פאר די 'ב' חלות, איז דאס אזוי ווי יוד' בית' חלות!" [כאשר יהודי ("יוד") עומד לפני ה' חלות הרי זה נחשב ל"ב חלות].
(רשומים בשמך)

***

הפסק או רחמנות?

הגה"ק ה"מנחת אלעזר" זי"ע שמע רבות על גודל "הכנסת אורחים" שנוהג הרה"ק רבי ישע"לה מקערסטיר זי"ע, והשתוקק מאד להכירו. באחת השנים בז' באדר, יומא דהילולא דהרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע, באה הזדמנות לידו להכיר את רבי ישע"לה, בבוא שניהם להשתטח על הציון הקדוש.

לאחר העליה לציון, ערך רבי ישע"לה במקום "טיש" לכבוד האי יומא דהילולא. הרה"ק רבי ישע"לה נטל את ידיו לסעודה, ותוך כדי הנטילה הבחין בהגה"ק ממונקאטש, ומאחר שלא יכל להפסיק בדיבור, הורה לו באצבעו שישב לצידו.

ברך רבי ישע"לה ברכת "המוציא", בצע פרוסה מהפת, והחל מסיר בעזרת הסכין את החלק הקשה אשר סביבות הפרוסה, סביב סביב. ה"מנחת אלעזר" אשר היה עז ותקיף בשמירת ההלכה, ולא חת מפני כל, מיהר ומחה בו, באמרו: "נו, הַפְסִיק!"

אך רבי ישע"לה לא שעה לדבריו, והמשיך להפריד את הקשה מן הרך, ובסיימו קם ממקומו ופרוסת הלחם הרכה בידו, ניגש בריצה לקצה השולחן, ומסרה לאדם היושב בראש השולחן שכנגדו, ואז חזר למקומו וטעם מיד משארית פרוסת "המוציא".

אח"כ פנה רבי ישע"לה ל"מנחת אלעזר", ואמר לו: "במחילת כבוד תורתכם, בעת שברכתי ברכת 'המוציא', הבחנתי בזקן העני חסר השיניים היושב מולי, והוא מורעב מאד עד שכמעט פרחה נשמתו, לכן לא יכולתי לטעום מן הפת, בטרם נתתי לו את הפרוסה להחיות את נפשו".

וסיים לאמרו: "נו, זאגט מונקאטשער רב, וואס איז הארבער? 'הפסק' אדער 'רחמנות'?" [אמרו נא, הרב ממונקאטש, מה חמור יותר? 'הפסק' או 'רחמנות?']. האם זה גרוע מ"גביל לתורא" שאין זה הפסק, ומותר אפילו בין "המוציא" לטעימה.
(רשומים בשמך)

***

ועל ב"ר אמצת לך

דודי ר' יצחק צבי לוונישטיין ז"ל, חשוך בנים היה, וביקש לנסוע לאחד מצדיקי הדור להתברך בזש"ק.

אך מכיון שלא היה רגיל לנסוע לרבי חסיד, בקש מאבי הק' זי"ע להתלוות אליו בנסיעתו להרה"ק רבי ישע"לה מקערסטיר זי"ע, שהיה מפורסם לעושה נפלאות גדולות, והסכימו לנסוע יחדיו לקערסטיר, לשבות אצל הרה"ק רבי ישע"לה.

בהגיעם לקערסטיר, נכנסו להרה"ק לקבל ברכת 'שלום'. שאל אותם הצדיק: "מה מבקשים יונגעלייט פון אויבערלאנד?" [אברכים מהונגריה העילית].

ענה אבי: "באנו לפעול ישועה, עבור האברך הזה שהוא גיסי, ועדיין לא נפקד בזרע של קיימא".

אמר להם הרה"ק: "השארו פה לשבות שבתכם עמנו".

בקערסטיר, היו תמיד אורחים רבים שבאו לשבות בשב"ק, וסעודות גדולות היו עושים להם, כידוע גודל ה"הכנסת אורחים" של הרה"ק רבי ישע"לה, ואבי ודודי סעדו שם בין יתר האורחים.

בצפרא דשבתא, הניחו לפני הרה"ק סיר טשולנט גדול, והיה מחלק בעצמו לכל אחד ואחד, עם "שעפֿלעפל" [מצקת].

אחר החלוקה שאל: "למי הגיע 'בייך'?" [עצם].

ענה אבי, שהוא קיבל את העצם. תוך כדי דיבורו, הסביר הרה"ק רבי אברהם זי"ע בנו של הרה"ק רבי ישע"לה, כי כונת אביו עם ה"בייך", שיוולד לו "בן" זכר.

נענה אבי ואמר: "הלא ב"ה חנן אותי אלוקים בשלשה בנים!"

שמע זאת הרה"ק רבי ישע"לה, והשיב: "אם כן יהיה לך בן נוסף, ברם לי אין נפקא מינה מזה. סתם ולא פירש".

חזר אבי והזכיר לפני הרה"ק, כי גיסו עדיין לא נפקד בזרע של קיימא. חיפש רבי ישע"לה עם ה"שעפֿלעפל" בסיר החמין, ומשלא מצא, אמר:

"מה אעשה, לא מצאתי יותר..."

במוצאי שב"ק נכנסו אבי ז"ל ודודי ר' יצחק צבי, אל הקודש פנימה, והגישו "קויטל".

התנצל רבי ישע"לה ואמר לאבי: מה ביכולתי לעשות? הלא ה"בייך" הגיע לידך!

ואכן, לאחר זמן נולד לאבי בן רביעי, [ה"ה אחי הרה"ח ר' ישעי' שליט"א משב"ק הרה"ק מהרי"י מסקווירא זי"ע, ולהבחל"ח האדמו"ר מסקווירא שליט"א] ובשעה שנולד כבר נסתלק הרה"ק רבי ישע"לה לשמי מרומים.

אז הובנו למפרע דברי הצדיק שאמרו: "לי אין נפקא מינה מזה", שבאותו הזמן כבר לא יהיה בעלמא הדין.

ועל כן קראו שמו "ישעיה" ע"ש הרה"ק מקערסטיר זי"ע, ו"יואל" ע"ש הגה"ק רבי יואל פלנר זצ"ל אב"ד אוהעל ובעלעד.
(רשומים בשמך)

***

הכסף נתון לך

יהודי קשה-יום הגיע לפני הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זי"ע, לבקש על פרנסה.

שאלו הרה"ק: "איה מקום מגוריך?" ענה היהודי: "בכפר פלוני ופלוני". אמר לו הרה"ק רבי מרדכי'לה: "אם כן אינך שייך אלי, אלא להרה"ק רבי ישע"לה מקערסטיר".

נסע היהודי להרה"ק רבי ישע"לה, והזכיר את עצמו שהוא זקוק לפרנסה. שלח אותו רבי ישע"לה לתחנת הרכבת.

היהודי שהיה חדור באמונת חכמים תמימה, נשא את רגליו, ובלא אומר ודברים, שם פעמיו לתחנת הרכבת.

כעבור זמן מה, הגיע למקום פריץ רם מעלה, רגעים ספורים לפני צאת הרכבת לדרכה, ואף בבחילות לקנות כרטיס, ובלא משים החזיק את ה"בריוו טאש" [ארנק מסמכים] בידו, במקום להכניסו לכיס מעילו הפנימי, ומתוך חפזון נשמת הארנק מידו, ויסע לדרכו, בלי להבחין בדבר.

היהודי דנן אשר הסתובב בתחנת הרכבת בעודו מצפה לישועה כברכת הצדיק, הבין האיש שלזאת כונת הרה"ק רבי ישע"לה, ומיהר להרים את ה"בריוו טאש" שהתייתם זה עתה מבעליו. מיהר לפינה נסתרת, נתן עיניו בו, וגילה שהוא מכיל סכום עתק.

שב היהודי אל הרה"ק רבי ישע"לה, ושאל אותו מה לעשות בסכום הגדול שנפל בחלקו. אמר לו רבי ישע"לה: "לקנות בית גדול, ולעשות לו 'ביטוח' בסכום גדול". ויעש כן.

לאחר זמן עלה הבית באש, והיהודי קבל סכום כסף גדול מחברת הביטוח. גם הפעם חזר היהודי דנן אל רבי ישע"לה, ושאל מה לעשות כעת בכסף.

ענהו הרה"ק: "זכי מוטל עלי להיות לך לאפוטרופוס' כל ימי חיךך! לך ותקים לך עסק" כן עשה, ובגודל אמונתו התמימה זכה לברכה והצלחה בכל מעשיו.
(רשומים בשמך)

***

אורחים, בורחים, דורכים

ביתו של הרה"ק רבי ישע"לה מקערסטיר זי"ע היווה "משכן חסד" גדול, ששעריו היו פתוחים לרווחה בכל עת, ואורחים רבים צובאים על דלתותיו יום יום ומצויים בו תדיר יומם וליל.

[1] ברכות מ ע"א: ורב ששת אמר אפילו גביל לתורי נמי אינו צריך לברך. דאמר רב יהודה אמר רב אסור לאדם שיאכל קודם שיתן מאכל לבהמתו שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך, והדר ואכלת ושבעת.

²⁶ ימי באר ישעיהו, עמי לו, הגה אות א.

מהם תלמידי חכמים, אנשי מעלה בעלי מדריגות, שהיו יושבים ועוסקים בתורה ללא הרף, ומהם פשוטי עמך ישראל אשר באו להסתופף בצל הצדיק.

אף אנשים פשוטים אשר נקלעו לסביבה לצרכי עצמם מצאו שם בית חם לאכילה שתיה ולינה חנים אין כסף, יען בישוב קערעסטיר היתה "לשכת גיוס" גדולה, וכן באותה סביבה היה מקום גידול כרמים של ענבי יין, ומאות יהודים היו מתאספים בסוף הקיץ לבציר ודריכת הענבים, להכנת יין כשר אשר יצא שמעו בכל מדינות אירופה.

פעם אחת התבטא רבי ישעיה בעצמו, והמליץ בצחות לשון: "איך האב ביי מיר דריי ערליי מענטשן [יש לי בין אורחי שלשה סוגי אנשים], 'אורחים', 'בורחים' [משתמטים מהצבא], ו'דורכים' [דורכי ענבים]". (רשומים בשמך)

***

וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו

כאמור, היה הרה"ק רבי ישעיה מקערעסטיר זי"ע מהדר במצות הכנסת אורחים בכל מאורו, וכשם שהיו עניים בני ביתו, ודרים אצלו תדיר, כך שימש ביתו בית ועד לחכמים ואנשי מעשה, והיו אלו היושבים בביתו מסייעים לו במצות הכנסת אורחיו, ומנהגם היה לישוב בצהרי יום ערב שבת קודש סביבות השולחן במטבח, ולהכין צרכי שבת, לקלף תפוחי אדמה בשביל ה'טשולנט' - החמין של שבת, ובעת הקילוף היו משוחחים ביניהם על דא ועל הא.

באחת השנים, בערב שב"ק פרשת "וישב", תוך כדי קילוף תפוחי האדמה, תחת אחד השיחים פנה האחד ושאל את חברו: "וואס ציהט אונז אהער?" [מה מושך אותנו הנה?] "הן איננו שומעים דברי תורה מפי הצדיק, ובתפילתו איננו מוצאים ענין מיוחד. כי הוא אינו בעל נעימה מיוחדת במינה, אם כן מדוע אנו נמשכים כל כך לשהות בצלו, ומה מעשינו פה?" אמר איש לרעהו.

באותה שעה היה רבי ישעיה מתהלך בפרוודור הבית הארוך הלך ושוב, מראשו האחד לשני, וה'טיליפ' [מעיל הפרווה] עטוי על שכמו, ובידו חומש, והוא קורא את פרשת השבוע "שנים מקרא ואחד תרגום". בהאי שעתא כד נפקו מילין אלין מפיו של אותו ה"יושב", הבחינו הנוכחים כי הצדיק רבי ישעיה מחיש את פעמיו אליהם, ומיד אח"כ הופיע לעומתם במטבח, והחווה להם כרמיזא יד לפה, כאומר שהוא מנוע מלדבר יען הוא עומד באמצע "העברת הסדרה"^[2], והראה להם את הפסוק בפרשה^[3]: "אין שר בית הסהר רואה את כל מאומה בידו כאשר ה' אתו ואשר הוא עושה ה' מצליח". ותיכף חזר לאחוריו להמשיך בעבודתו הקדושה.

שעה ארוכה אחרי הדברים האלה עוד נותרו היושבים משתאים, ופניהם איש אל אחיו, ואין פוצה פה, כי עין בעין ראו את רוח קדשו של רבי ישעיה, ביודעו את הדברים שדברו בקול נמוך רחוק מאזניו. והבינו את כוונתו בהראותו את הפסוק, כי אע"פ שלעיני בשר אין נראים אצלו דברים נשגבים כל כך, אע"פ כ' ה' אתו, וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו^[4]. (רשומים בשמך)

***

לשובע ולא לרזון

הרה"ק רבי ישעיה מקערעסטיר זי"ע, הידוע ב"הכנסת האורחים" המופלאה שלו להמוני ישראל שנתארחו בצלו, פעם אחת בעת ה"הפסקה" לפני ה"תקיעות" של ראש השנה, כאשר כל אחד אחוז שרעפים בהכנה רבתי לקראת מצות "תקיעת שופר" ורבים לומדים את רזי ה"זוהר" הקדוש בסודות המצוה המיוחדת, ניגש לחדר האוכל, והיה פורס עוגות סדורות ע"ג מגשים גדולים לציבור המתפללים, בכדי שיוכלו להשיב את נפשם במיני תרגימא תיכף לאחר התפילה הארוכה. וכך אמר: "די גאנצע עולם טוהט מיט 'רזין רזין', און איך טוה מיט 'לשובע ולא לרזון'!" [הכל מתעסקים כעת עם 'רזין רזין', ואילו אני עוסק ב"לשובע ולא לרזון"]!

***

רחמים בדין

הרה"ק רבי ישעיה מקערעסטיר זי"ע היה חותך בעצמו את ה"קוגל" של שבת לצורך קהל הסועדים במחיצתו.

כשהיה הקהל מרובה, היה חותכו לפרוסות דקות, ואומר: "זא מ'שניידט 'דין' ווערט 'רחמים'!" [כאשר חותכים "דין" ("דק" באידיש = דין) נעשה "רחמים"]!. (רשומים בשמך)

***

אלף וארבעים ושמונה סעודות "מלוה-מלכה"

ואני בבואי מקאליב, בנסיעתי לשם באחת השנים לקראת ז' אדר, יומא דהילולא דאותו צדיק הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע, נסעתי ברכבת לבודאפעסט כל אותו הלילה, ולצידי ישב הרה"ח ר' שלמה ענגל ז"ל, מחסידי בעלזא, שבשל היותו מתגורר בפוטיק אשר בקרבת קערעסטיר היה מרבה לפקוד את בית הרה"ק רבי ישעיה, ובמיוחד עשה לעצמו קביעות לשהות בצלו במוצאי שבת בעת סעודת "מלוה דמלכה" שהיה רבי ישעיה עורך ברבים.

סיפר לי ר' שלמה, שהיה אצל רבי ישעיה אלף וארבעים ושמונה סעודות "מלוה-מלכה", כל כך היתה קביעותו זו איתנה, עד אשר פעם אחת התבטא ר' שלמה לאמר: "והיה אם לא אניע לסעודה, תדעו שאינני עוד בהאי עלמא!" (רשומים בשמך)

***

אזור עור אזור במתניו

סיפר הרה"ק רבי ישעיה מקערעסטיר זי"ע על הרה"ח ר' אברהם מ"ל בירנבוים: פעם אחת אמר לי רבי - הרה"ק רבי הערשליע ליסקער זי"ע, שהנה האיש אשר אזור עור אזור במתניו מתעתד לבוא. התכוננתי לבוא, ועם הגיעו נתתי לו שלום, והחזיר לי שלום.

שאלתי: מהיכא קא אתי מר?, אמר לי: מר' אברהם מ"ל בירנבוים! (רשומים בשמך)

***

בעבור נעלים

עוד סיפר לי הרה"ח ר' שלמה ענגל ז"ל בנסיעתי ברכבת לבודאפעסט, את המעשה המופלא דלהלן, ששמע בעצמו מפה קדשו של הרה"ק רבי ישעיה מקערעסטיר זי"ע:

במדינת אונגארן היתה ידועה ומפורסמת משפחה יהודית בשם מושקוביץ מהישוב פוטיק, שהיתה שוכרת אחת לשלוש שנים את רשיון מכירת "יין שרף" במדינה כולה, ומבלעדם לא היה איש רשאי למכור יי"ש במדינה. כבר נודעה לכל חזקתם במכירת היי"ש מזה שנים רבות, עד אשר לא היה כלל מי שיגש למכרו זולתם, וכך היו שוכרים את הזכיון במחיר זול, וממנו היתה בפרנסתם בשפע רב.

עד אשר בשנה אחת נתקנאו להם כמה ערלים שונאי ישראל בהצלחתם של היהודים הללו, וזממו להפקיע את זכות מכירת היי"ש מידי המשפחה היהודית. אף באו לידי מעשה, התארגנו ביניהם לקבוצת סוחרים, ושלחו את האחד מהם למקום המכרז הממשלתי, בכדי שיציע סכום כסף גבוה יותר עבור קבלת הרשיון, וכך יוציא את הזכיון מידי בני משפחת מושקוביץ.

כבוא שמע ההתארגנות לאזני בני המשפחה, נקפם ליבם בחששם שיוותרו ללא פרנסה. בראותם שצרתם קרובה לבוא, ביקשו לשחר לפתחו של הצדיק הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זי"ע לפעול ישועה, אלא שאיש מהם לא היה מורגל בצלם של צדיקים, ולא הכיר את מנהגיהם ודרכיהם, על כן חיפשו אחר האיש המתאים להביא את משאלתם לפני הרבי.

הרה"ח ר' אברהם מ"ל בירנבוים ז"ל, בשנות נעוריו היה משמש בקודש אצל הגה"ק בעל "ישמח משה" מאוהעל זי"ע, ובהמשך אצל תלמידו הרה"ק רבי הערשליע ליסקער זי"ע.

לאחר פטירת הרה"ק מליסקא זי"ע משנות מחוסר פרנסה, פתח ר' אברהם מ"ל למחייתו "קרעטשמע" [בית מרזח] בה מכר יינות ומשקאות

[3] בראשית לט, כג.
[4] בראשית לט, ג.

[2] עיין משנה ברורה סימן רפה ס"ק ו: אם אפשר לו שלא יפסיק בשמו"ת על שום דבר הוא טוב ויפה מאד. וכן ראיתי מהמדקקים עושין כן וכן ראוי לבעל נפש לעשות.

בבוקר השכם הקצתיו משנתו, ואמרתיו לו: "אברהמ'לע, איר מוזט שוין ארויס פארן?" [עליכם לצאת כבר לדרך].] הגשתי לו ספל קפה ושתה, ולויתי אותו החוצה.

גם באותם רגעים עדיין שם רבי אברהמ'לה לפיו מחסום, ולא הזכיר דבר וחצי דבר מאותו ענין, ובודאי צער גדול הצטער בלבו שמא היתה כל נסיעתו לריק, אך מה יעשה ופיו לא נאות להציע את הדבר לפני, מחמת הבושה ואי-הנעימות.

ביושבו כבר על העגלה, הפטרתי לעומתו: "פארט געזונטהייט לחיים ולשלום, און עס וועט זיין בסדר מיט מושקוביץ!!!" [סעו נא לחיים ולשלום ולבריאות, והכל יהא בסדר עם מושקוביץ!!!]. במילים אלו נפרדתי הימנו, והוא נסע בשמחה אל משפחת מושקוביץ לספר להם את הקורות אתו.

ויהי בהגיע תור יום המכרז, אמר מר מושקוביץ - ראש המשפחה - בלבו, מה בצע כי אנסה לעלות את סכום ההצעה ולסכן בעבורו סכום כסף גבוה, הלא אם ברכת הצדיק הועילה נזכה במכרז אף בהצעת סכום נמוך, ואילו אם לא הועילה לא נזכה במכרז גם אם נציע סכום גבוה, כי איך אוכל לגבור נגד אותה קבוצה שלימה של סוחרים, על כן הגיע למסקנה, להציע הפעם סכום נמוך בהרבה מכל ההצעות.

בהיפתח המכרז, ישבו בראש, הפריץ מושל המחוז, יחד עם זוגתו, ועוד שרים רבים ונכבדים, ואז ניתן האות להגשת ההצעות, על ידי נציג אחד מכל צד. תחילה הוגשה הצעתו של מר מושקוביץ בעל הזכיון הקודם, ובראות המושל שהפעם הוצע סכום נמוך, לא הכריז את הסכום המוצע בקול, יען כי רצה לשמור את דבר ההצעה הנמוכה בסוד, כדי שלא יפחיתו אחרים גם הם מסכום ההצעתם, ותיכף שאל את הגוי - נציג קבוצת הסוחרים - לסכום ההצעתו.

הנכרי ניגש בצעדים בוטחים למול אנשי הועדה הממשלתית, אך ברצותו לדבר, החל לפתע מכחכח בגרונו, ומשמיע קולות מוזרים ומשונים, כמי שאינו מסוגל להוציא הגה ברור מפיו.

המושל שאלהו שוב על אודות גובה הסכום אותו הוא מבקש להציע, אך לתמהונו הגובר והולך, תחת להשיב להם תשובה, השמיע הגוי שוב קולות חנק צרודים ותמוהים. כך חזר הדבר פעם אחר פעם, המושל שואל אותו את השאלות המתבקשות, ואילו הנכרי נראה כמתאמץ להשיב, בעודו משמיע קולות משונים והברות קטועות.

כראות המושל כי אינו משיב לשאלותיו, ואנשי קבוצת הסוחרים מעמידים אותו ללעג ולקלס, גבר חרונו עד מאד, וצוה לסגור את המכרז ולאשר ולקיים את הזכות בידי משפחת מושקוביץ, בעלי הזכיון מימים ימימה.

בצאת הגוי נציג הסוחרים מאולם המכרז, הקיפוהו חבר מרעיו הערלים, ושאלוהו בסקרנות: "מה עלה לבסוף? בידי מי עלה הרשיון? האם הצליחה מלאכתו? ובאיזה סכום?"

אמר להם אותו הנציג: "אוי ואבוי לנו! דבר נורא ואיום אירע לי. יהודי צנום ונמוך קומה בעל זקן לבן הופיע למולי, אחזני בגרוני וכל אימת שניסיתי לפתוח פי ולדבר, עמד וחנק אותי, כך שלא הצלחתי להוציא מפי אפילו דיבור אחד כראוי, ובאין מציעים נוספים, חזר הזכיון לידי היהודי!"

סיים רבי ישעיה'לה את סיפורו: "הוכרתי לעשות לבני משפחת מושקוביץ את הטובה הזו, משום שהם רכשו לי את זוג-המגפיים הראשון שהיה לי, והם שילמו עבורי "שכר-מלמדות" במשך כמה שנים, על כן הכרתי להם טובה בזה".

***

עיכוב הרכבת בתחנת 'קערסטיר'

מחמת הנהירה ההמונית קערעסטיר בכל ימות השנה מכל קצווי ארץ, ביהודים רבים שבאו לבקש ברכתו, נאלצה הנהלת הרכבת להעמיד שם תחנה מיוחדת, למרות היות קערעסטיר עיירה קטנה בהונגריה.

חריפים לגויי הסביבה. את המשקה רכש מאת המשפחה המורשה ה"ה בני משפחת מושקוביץ הנ"ל, ובשל אי-הצלחתו נעשה במשך השנים "בעל חוב" גדול למשפחת מושקוביץ, אשר נתנו לו י"ש ועדיין לא קיבלו ממנו את התשלום תמורתו, ומקרא מפורש הוא⁵ עָבַד לְוָה לאיש מְלָוָה, חש ר' אברהמ'לה את עצמו מחויב לבני משפחת מושקוביץ, על כן בהיותו איש חסיד שבקי ורגיל בדרכי הנהגה במחיצתם של צדיקים, פנו אליו בעת צרתם שיטע עבורם עם "קויטל" להרה"ק רבי מרדכי'לה מנדבורנה זי"ע, והוא נאות להם.

נסע ובא ר' אברהמ'לה אצל הרה"ק רבי מרדכי'לה מנדבורנה, והגיש לו את ה"קויטל". ביקש הרה"ק לדעת, את מקום מגורי המשפחה.

אמר לו ר' אברהמ'לה: "בפוטיק מגורם".

נענה הרה"ק מנדבורנה: "איך ווייס נישט אוואו איז פוטיק!" [אינני יודע היכן היא פוטיק!].

עמד ר' אברהמ'לה משתאה ומתפלא, שהרי ידע את דרכו בקודש של הרה"ק מנדבורנה לסובב אחת בשנה בנסיעה גדולה על פני הערים והכפרים הסובבים את האזור, ובודאי יודע הוא היכן היא פוטיק.

שאלו הרה"ק מנדבורנה, שמא יודע הוא לנקוב בשמה של עיר אחרת הקרובה ל"פוטיק", בכדי שידע לפחות באיזה איזור מדובר. נקב ר' אברהמ'לה בשם העיר "דערבעצין" ובשם העיר "סערענטש", ערים הגובלות בעיר פוטיק.

נענה שוב הרה"ק מנדבורנה: "מרדכי ווייסט נישט אוואו איז סערענטש!" [מרדכי איננו יודע היכן היא סערענטש]. השתומם ר' אברהמ'לה ולא ידע את נפשו והזכיר עוד ועוד ערים סביב לה ועל כולנה השיבו כזאת. שאלו הרה"ק: "אולי קערעסטיר שוכנת אף היא בסביבת הערים הללו?" אמר לו ר' אברהמ'לה: "הן".

קרא הרה"ק מנדבורנה בשמחה, כמי שנתגלה לו דבר גדול: "פאר דעם ווייס נישט מרדכי" - וביאר לר' אברהמ'לה שאת הדבר שהוא צריך לדעת הרי הוא יודעו על בורין, ואף תיאר לו את צורת ביתו של ר' אברהם, לרבות דרכי המבוא לבית ושאר פרטים שונים, למרות שלא היה שם מימיו, אלא שאת העיר "פוטיק" לא ידע ואת שכנותיה לא הכיר, כי הנה כולנה משתייכות תחת בעלותו של הצדיק רבי ישעיה השוכן בקרבתם, ועל כן עליו לנסוע אל רבי ישעיה'לה לקערעסטיר.

שלף רבי מרדכי את ה"זייגעריל" [שעון גדול ומפתח לו] אשר לו מכיסו, ואמר: "עוד סיפק בידך לבוא שמה ולהישוע, בטרם יצא המכרז לדרכו".

המשיך רבי ישעיה'לה וסיפר: כאשר ציוה הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה על ר' אברהמ'לה לנסוע אלי לקערעסטיר, לא מצא ר' אברהמ'לה את מקומו וחש עצמו מאוד לא בנוח, שהרי היינו ביחד "משמשים" אצל מורי ורבי הרה"ק רבי הערש'לה ליסקער זי"ע, ולא זו בלבד אלא שהוא היה משמש בראש, ואני תחתיו עוזר על ידו במלאכות הכבדות, בהסיקי לו את התנור, ואת החצר כיבדתי מן השלג וכדומה, ואיככה זה יעמוד הוא ויכנס אלי עם "קויטל" בידו, כחסיד הבא לפני רבו?

אלא שמכיון שקיבל על עצמו לנסוע לפעול ישועה למשפחת מושקוביץ בעלי טובתו, לא נותרה ברירה בידו, ונאלץ על כרחו לנסוע אלינו, כי חזקה עליו פקודת הצדיק מנדבורנה לנסוע דוקא לקערעסטיר

ואנכי - רעו וידידו מאז - בידועי את מכאוביו ואת יסורי נפשו, קבלתי על עצמי למנוע ממנו את הלבנת-הפנים ושברון-הלב. על כן קדמתיו, בראותי אותו דרך החלון בא לחצרי, יצאתי לקראתו בסבר פנים יפות וברכתי בו "ברוך הבא", אחזתי בזרועו דרך כבוד ואהבה, והזמנתיו אלי הביתה. שמתני לפניו לאכול, ואכל. הצעתי לפניו את המיטה, ושכב לישון בלי אומר ודברים, ולא הזכיר מאומה מן הבקשה שלשמה בא, כי לא נתנו לבו לדבר מענין זה, וביקש לדחות את הרגע המביך ככל יכלתו.

[5] משלי כב, ז.

לעת כזאת בסמוך לרבם. ובעד שוחד למשטרת העיירה, העלימו עיניהם מהנמלטים ששהו בקערעסטיער. אחר תקופה ארוכה, הגיעה מסירה לשלטונות שבקערעסטיער מתחבאים עריקים. החליטו לשלוח חיילים לסקור את העיר.

כשנודע למשטרת קערעסטיער שהשלטונות נערכים לחפש את העריקים, מיהרו לגלות את אזניהם של הבחורים שידעו לקדם פני הרעה, ולא יבולע להם לשוטרים שהסתירו מעיני השלטונות מידע כה חשוב.

מיד פנו החסידים לרבי ישעי', וביכו בפניו אודות הצרה. אמר רבי ישעי' שיכנסו כולם לחדרו. ואכן כששמעו שהחיילים באים לתור את העיר, נמלטו כולם ובאו אל חדרו הק'. בעוד אשר ישובים היו בחדר הרה"ק, הגיעו החיילים והחלו לסקור חדר אחר חדר מחדרי הבית. בהגיעם לחדר בו ספונים היו עשרות החסידים, נשמעו שקוראים זה לזה: "הרי כאן החדר ריק, ואין מה לחפש!"

וכאומרם זאת המשיכו בסריקת יתר חדרי הבית, וכעבור שעה קלה עזבו הם במפח נפש את העיר ושובו לשולחיהם כלעומת שבאו. ויהי לפלא. [כך סיפר הגה"ח בי דוד מאיר וייס שליט"א בשם זקנו הרה"ג רבי ישעי' קליינמן זצ"ל דומ"ץ בסאטמאר, שהיה בן אחותו של הרה"ק רבי ישעי' מקערעסטיער ז"ע. מרשימות נכדו הרב יהושע קטינא]

***

אהב את ישראל בכל לבבו ובכל מאורו.

פעם אף התבטא התבטאות נדירה, היה זה בעת שחלה בנו יחידו ובכה מאוד רבי ישעי' בהתמרמרות מרובה, נכנס אליו חסיד מקורב וניסה לעודדו ולדבר על לבו שהמצב אינו רע כל כך ובעזה"ש יתרפא ויחלים. ענה לו הרה"ק לא על חליו של בני אני בוכה אלא על מצבי בעבודת הש"ת, כי חשבתי בעצמי שהשגתי קצת מדת אהבת ישראל, ובשעה שאדם בא לפני להזכיר את החולה אני מצטער כאילו היה החולה בתוך ביתי, עכשיו נוכחתי לדעת שמחלתו של בני נוגע ללבי יותר ממחלתו של איש יהודי אחר, ועל דא ודאי קא בכינא.

(כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז וצוקל, שיעור חורש"י וישלח תשכ"ה)

***

מוראו על חית השדה

באחד הימים התדפק על פתחו יהודי, שברשותו בית חרושת ענק הסובל ממכת עכברים גדולה, כי 'הני עכברי רשיעי' (תוס' ב"מ מ. מירו) מכלים את כל תכולת הבית חרושת.

קרא רבינו אליו לשלושה יהודים מנכבדי העדה, והושיב 'מושב בית דין' מיוחד בדבר, ויצא הפסק מלפניו שכל העכברים והמזיקים צריכים לעזוב את בית החרושת של היהודי, וללכת אל בית הגוי הנמצא בסמוך...

ויהי אך יצא הפסק מפי הבית דין, והנה מאות ואלפי עכברים עזבו את מקומם בבית חרושת, כשהם ממלאים את הרחוב בריצתם מהרה לעבר בית הגוי! (ומאז ועד היום התקבלה בישראל סגולת תמונתו הקדושה, שהופצה במשך השנים באלפי עותקים, ונתקבלה כסגולה ושמירה מעכברים ומזיקים ושאר מרעין בישין, בגשמיות וברוחניות.)

***

עובדה מופלאה הקשורה בעכברים מסופרת בספר "בתי אבות", יהודי שהיה לו משפט קשה בעיר מחוז בהונגריה בא לרבינו וביקש שינצל מידם של השופטים האכזרים. רבינו הבטיחו שהכל יעבור בשלום. ביום המשפט התברר לו שהמשפט כלל לא יערך והוא יצא זכאי בדינו. וכל כך למה? בלילה התנפלו עכברים על חדר הארכיון בבית המשפט וקרעו לגזרים את התיק הנוגע למשפט. באין הוכחות לא היה מקום להעמידו לדין...

(מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס 'ספרא דמלכא')

***

במוצאי יום מנוחה

עורך היה הצדיק מקערעסטיער במוצאי שבתות סעודת מלוה דמלכא ללות את שבתא טבא ברוב פאר והדר. לסעודה רבתית זו נהרו המוני יהודים חסידים אנשי מעשה מכל רחבי מדינת אונגארן. הקפיד בכך

ואירע פעם כשנעצרה הרכבת בתחנת קערעסטיער, שלא יכלה פתאום להמשיך בדרכה, ונעשה המולה גדולה במקום, פועלי הרכבת הגיעו מיד בלוויית שוטרים כדי לבדוק את התקלה, ולא הצליחו לגלות כלום. והנה לפתע בתוך כל הרעש והבלגן התעורר לו יהודי אחד שהיה ישן חזק באחד הקרונות... [כמנהגם בימים ההם שהיו גם 'מיטות' בקרונות מיוחדים, עבור אנשים שנסעו ברכבת לילות שלמים]. ותיכף בהקיצו כשראה ההמולה הגדולה, שאל היכן אנו חונים? וכשמע שזו תחנת 'קערעסטיער' קפץ מיד החוצה לפני שתמשיך הרכבת בנסיעתה, ותיכף עם ירידתו של האיש נעלמה התקלה ויצאה הרכבת מיד לדרכה...

התברר, שפניו של האיש היו מועדות אל הרבי הקדוש, שברוח קדשו המתין עבורו, ועיכב את הרכבת עד שירד האיש, ויהי לפלא.

(מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס 'ספרא דמלכא')

***

יהי למופת

שמו של הרבי הקדוש רבי ישעי' מקערעסטיער הוה פקיע גם בכוח הגדול לרפאות חולי ישראל על ידי קמיעות, ורבים נתרפאו בכח הקמיעות אשר נתן להם, ורבים נושעו על ידם בישועות נפלאות, ואף כהיום, כאשר עברו עשרות שנים לאחר הסתלקותו רואים בזה דברים מופלאים.

סיפר יהודי שפעם נקלע אביו לאיזה עסק ביש, עד שהוכרח לברוח ממדינת הונגריה, אך לא היה לו 'פאספארט' ומבלי תעודת מסע לא היה אפשרי לעבור את הגבול.

בצר לו נכנס אל רבי ישעי' ז"ע ויתן לו קמיע כתובה על קלף. ויקח היהודי את הקמיע וטמנו בכיסו, ועלה על מרכבת הברזל, וגדלה פליאתו שלא עצרוהו שוטרים שומרי הגבול לבקש ממנו תעודת מסע, ויהי לנס.

מרבית הקמיעות שמסר רבינו - שנשארו בימינו אלה - כתובים עליהם התיבות: "ילשת באשר בוליב והאפה הבמות ולה". בספר אלף כתב להגה"צ אבדק"ק ווערבויו כתב שהכוונה כדלהלן: "יהי שלום ב'חילך שלוחה ב'ארמונותיך - ל'א ת'אונה א'ליך ר'עה (בדלוג אותיות) ויגע ל'א י'קרב ב'אהלך - ו'את האנשים אשר פ'תח ה'בית ה'כו ב'סנורים מ'קטן ו'עד ג'דול ו'ילאו ל'מצא ה'פתח.

***

פעם בעת אשר שלטונות הונגריה גייסו רבים מאחינו בני ישראל לצבא, והיו מחסידים קרעסטיער שנמלטו לקרעסטיער בבקשם לשהות

רבינו כי יכינו ויבשלו מאכלי הסעודה דייקא במוצאי שבת, כמיוחדים לסעודת מלוא דמלכא, ולא משיירי סעודות שב"ק בלבד.

***

כמו כן נהרו לקערעסטיר קבוצות גדולות של בחורי חמד שלמדו בישיבות בעיירות הסמוכות, לבקש את ברכתו והשמייע בפניהם אמרות יקרות תוך עובדות נעלות מרבתי הקדושים. במוצאי שבתות החורף ארכה הסעודה עד שעה מאוחרת בלילה, ובימי הקיץ כמעט עד עלות השחר.

(מתוך אוצר מאמרי הרה"ג שמואל צבי גנץ שליט"א בעמח"ס "ספרא דמלכא")

***

אשכבתיה דרבי

דאגתו ואהבתו של רבינו לכל בר ישראל, למען לא ירעבו ולא יצמאו חו וראו עד רגעיו האחרונים.

לפני הסתלקותו של הרה"ק רבי ישעיה מקערעסטיר זי"ע, סמוך לגסיסה, קרא רבי ישעיה למקורבו ולחש לו באזנו: "עוד מעט תהיה כאן 'הלוייה', ומסתמא, יהיו גם רבים שירצו להגיע ממרחקים, על כן העמד נא על האש סיר מים ענק עם תפוחי אדמה בשפע, ותבשלם מיט אסאך שמאלץ' [עם הרבה שומן], כדי שכל אותם היהודים אשר יבואו מרחוק, יהיה להם במה לסעוד את לבם".

(רשומים בשמך)

***

ובכך לא הסתפק רבינו, ועדיין חשש שמא יהיו המקורבים טרודים באבלם, וליבם בל עמם לטפל בחלוקת המאכלים כראוי.

על כן שלח לקרוא לאשה אחת שנצרכה לישועה, והבטיח לה שאם תטפל בשעת הלוייה בחלוקת המאכלים לאורחים, הוא מבטיח לה כי תפקד בדבר ישועה ורחמים, בדבר שהזכירה עצמה בפניו.

בגודל אמונתה בהבטחת הקודש, עמדה האשה בבית התבשיל במשך יום הלוייה והכריזה בקול: יהודים יקרים רחמו נא עלי, ובואו ליקח מידי דמיכלא, כי הנני נצרכת לישועה, והרבי הבטיחני, כי אם תבואו לאכול, אני נושעת.

***

למרות שנהרו אליו חסידים באלפיהם שהציפו אותו בכסף, הוא נהג את ביתו בפשטות, בצניעות ובעניות עד כדי כך, שבחרו לא היתה רצפת אבנים או קרשים אלא אדמה וטיט.

גם בגדיו היו פשוטים ביותר. את חולצתו היה סוגר בצוארו לא ככפתורים אלא כחוטים, כי בימים ההם היה נחשב הכפתור לדבר

הופיע ויצא לאור מחדש בלה"ק

במהדורה חמישית, הספר היקר "מופת הדור" תולדות רבינו בעל ההלולא זי"ע, להשיג בחניות הספרים כמו"כ עדיין ניתן להשיג גם הספר 'דער וואונדערליכער צדיק' בשפת יידיש

לזכות הרוצה בעילום שמו

שיקויים ברכת צדיק "מנוחה ושמחה, אור ליהודים"

לע"נ האשה החשובה הצדקנית

מרת פרידא גילה בת הרה"ח ר' יצחק אייזיק ע"ה (רי"ר) נלב"ע י"ז אדר ב' תשע"ט

לע"נ ידידינו הנו"נ דודף צדקה וחסד הרה"ח ר' דוד ז"ל בן הרה"ח ר' פנחס הי"ו (פישער) נלב"ע ניסן תש"פ

התודה והברכה לכל המסייעים בליקוט תולדות ועבודת רבינו מופת הדורות הרה"ק רבי ישעיה בן מו"ה משה מקערסטיר זי"ע

ה"ה נכדי רבינו

הרה"צ רבי שלום אליעזר ליכטענשטיין שליט"א

והרה"צ רבי מנחם מענדל רובין שליט"א

מחברי ספרי "מופת הדור", "דער וואונדערליכער צדיק"

...

והני צנתרי דדהבי האחים החשובים

הרה"ג ר' שמואל צבי גנץ מח"ס "ספרא דמלכא" מטרן החת"ס

והרה"ג ר' חיים מאיר גנץ שליט"א מח"ס, "רשומים בשמך",

...

זכותו הגדולה של רבינו יעמוד להם להתברך בכל מילי דמיטב

ההפצה בעיה"ק טבריא נתרם לע"נ רבני טבריא

רבה הראשי של טבריא הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאגא זצ"ל

רבה הראשי של טבריא הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל

מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

הוצאת הגליון ננתבם ע"י ידידינו החפץ בעילום שמו לע"נ הצדיק מופת הדורות הרה"ק רבי ישעיה במו"ה ר' משה מקערסטיר זי"ע לברכה והצלחה בכל נכסיו ובריאות הגוה"נ לאורך ימים ושנים טובות.

להצלחת

נושה בן אסתר מלכה זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו להתברך בכל מילי דמיטב

להצלחת

נואר יחיאל בן חנה סינא זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו להתברך בכל מילי דמיטב

להצלחת

מנחם מענדל בן פרידא גילה זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו להתברך בכל מילי דמיטב

להצלחת

יוסף נתן בן רבקה טוביא זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו להתברך בכל מילי דמיטב

להצלחת

אפרים בן אסתר לאה זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו להתברך בכל מילי דמיטב

להשתתפות בהוצאות הגליון לרגל שמחה או לע"נ ולקבלת הגליון במייל, להערות ולהארות, GILYON.LIZENSK@GMAIL.COM